

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं
—

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठः
(वाक्य सहित)

पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Table of Contents

5 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

पञ्चमं काण्डं 3

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः—वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं..... 3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

5 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे पञ्चमं

काण्डं

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः—वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं

5.5.1.1

यदे॑के॒न स॒ ऽस्था॑पयति॒ यज्ञ॑स्य सं॒तत्या॑ अ॒विच्छे॑दायैन्द्राः प॒शवो॑
ये मु॒ष्करा॑ यदैन्द्राः स॒न्तोऽग्नि॑भ्य आ ल॒भ्यन्ते॑ दे॒वता॑भ्यः सम॒दं
दधा॑त्याग्नेयीस्त्रि॒ष्टुभो॑ याज्यानुवा॒क्याः कुर्या॑द्—यदाग्नेयीस्तेनाऽऽ*ग्नेया
यत् त्रि॒ष्टुभस्ते॑नैन्द्राः समृ॒द्ध्यै न दे॒वता॑भ्यः सम॒दं दधा॑ति वा॒यवे॑
नियु॑त्वते तू॒पर॒मा ल॒भते॑ तेजोऽग्ने॒र्वायु॑स्तेजस ए॒ष आ ल॒भ्यते॑
तस्मा॑द्—यद्रि॒यङ् वा॒यु— [ ] 1

5.5.1.1 - Padam

यत् । ए॒के॒न । स॒ ऽस्था॑पयतीति॒ सं — स्था॑पयति । यज्ञ॑स्य ।

स॒न्त॒त्या इति॑ सं – त॒त्यै । अ॒वि॒च्छे॒दाये॒त्यवि॑ – छे॒दाय॑ । ऐ॒न्द्राः ।
प॒शवः॑ । ये । मु॒ष्कराः॑ । यत् । ऐ॒न्द्राः । स॒न्तः । अ॒ग्नि॒भ्य
इ॒त्यग्नि॑ – भ्यः । आ॒ल॒भ्यन्त॑ इ॒त्या – ल॒भ्यन्ते॑ ॥ दे॒वता॑भ्यः ।
स॒म॒द॒मि॒ति स॑ – म॒दम् । द॒धाति॑ । आ॒ग्नेयीः॑ । त्रि॒ष्टु॒भः ।
या॒ज्यानु॒वाक्या॑ इति॑ या॒ज्या – अ॒नुवा॒क्याः ॥ कुर्या॑त् । यत् ।
आ॒ग्नेयीः॑ । तेन॑ । आ॒ग्नेयाः॑ । यत् । त्रि॒ष्टु॒भः । तेन॑ । ऐ॒न्द्राः ।
स॒मृद्॒ध्या इति॑ सं – ऋ॒द्ध्यै । न । दे॒वता॑भ्यः । स॒म॒द॒मि॒ति
स – म॒दम् । द॒धाति॑ । वा॒यवे॑ ॥ नि॒यु॒त्व॒त इति॑ नि॒यु॒त्व॒ते । तू॒पर॑म् ।
ए॒ति । ल॒भ॒ते । तेजः॑ । अ॒ग्नेः । वा॒युः । तेज॑से । ए॒षः । ए॒ति ।
ल॒भ्य॒ते ॥ तस्मा॑त् । य॒द्रि॒य॒ङ् । वा॒युः । १ (५०)

5.5.1.2

–वा॒र्ति॑ त॒द्रि॒य॒ङ्–ग्नि॑र्द॒हति॑ स्वमे॒व तत् तेजो॑ऽन्वे॒ति यन्न॑ नि॒यु॒त्व॒ते
स्या॒दु॒न्माद्ये॑द्–यज॑मानो नि॒यु॒त्व॒ते भव॑ति यज॑मान॒स्याऽनु॑न्मादाय
वा॒यु॒मती॑ श्वे॒तव॑ती या॒ज्यानु॒वाक्ये॑ भव॑तः स॒तेज॑स्त्वाय॑ हि॒रण्य॑ग॒र्भः

स॒म॒व॒र्त॒ता॒ग्र॒ इ॒त्या॒घा॒र॒मा॒ घा॒र॒य॒ति॒ प्र॒जा॒प॒ति॒र्वे॒ हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भः॑
प्र॒जा॒प॒ते॒रनु॒रूप॒त्वाय॑ सर्वा॒णि॒ वा ए॒ष रू॒पाणि॑ प॒शूनां॑ प्र॒त्या ल॑भ्यते
यच्छ॒म॒श्रु॒णस्त॑त्- [ ] 2

5.5.1.2 - Padam

वा॒ति॒ । त॒द्रि॒य॒ङ् । अ॒ग्निः॑ । द॒ह॒ति॒ । स्व॒म् । ए॒व । तत् । ते॒जः॑ ।
अ॒न्वि॒ति॒ । ए॒ति॒ । यत् । न । नि॒यु॒त्व॒त इति॑ नि – यु॒त्व॒ते । स्या॒त् ।
उ॒दि॒ति॒ । मा॒द्ये॒त् । य॒ज॒मा॒नः॑ । नि॒यु॒त्व॒त इति॑ नि – यु॒त्व॒ते । भ॒व॒ति॒ ।
य॒ज॒मा॒नस्य॑ । अ॒नु॒न्मा॒दा॒येत्य॑नुत् – मा॒दा॒य । वा॒यु॒म॒ती इति॑
वा॒यु – म॒ती॑ । श्वे॒त॒व॒ती इति॑ श्वे॒त – व॒ती । या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये इति॑
या॒ज्या – अ॒नु॒वा॒क्ये॑ । भ॒व॒तः॑ । स॒ते॒ज॒स्त्वा॒येति॑ स॒ते॒जः॑ – त्वा॒य ।
हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भ इति॑ हि॒र॒ण्य – ग॒र्भः॑ । स॒मि॒ति॒ । अ॒व॒र्त॒त । अ॒ग्रे॑ । इति॑ ।
आ॒घा॒र॒मि॒त्या॑ – घा॒र॒म् । ए॒ति॒ । घा॒र॒य॒ति॒ । प्र॒जा॒प॒ति॒रिति॑ प्र॒जा – प॒तिः॑ ।
वै । हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भ इति॑ हि॒र॒ण्य – ग॒र्भः॑ । प्र॒जा॒प॒ते॒रिति॑ प्र॒जा – प॒तेः॑ ।
अ॒नु॒रूप॒त्वा॒येत्य॑नु॒रूप – त्वा॒य । सर्वा॒णि॒ । वै । ए॒षः॑ । रू॒पाणि॑ ।

प॒शूना॑म् । प्र॒ति । ए॒ति । ल॒भ्य॒ते । यत् । श्म॒श्रु॒णः । तत् । 2 (50)

5.5.1.3

पुरु॑षाणां॒ रूपं॑ यत् तू॒पर॑स्तद॒श्वा॒नां य॑दन्यतो॒दन् तद्-ग॒वां
य॑दव्या॒ इव॑ श॒फास्त॑दवी॒नां य॑दजस्तद॒जानां॑ वा॒युर्वै प॑शूनां प्रि॒यं
धा॒म यद्-वा॒यव्यो॑ भव॒त्येत॑मे॒वैन॑म॒भि सं॑जाना॒नाः प॑शव॒ उप॑ तिष्ठन्ते
वा॒यव्यः॑ का॒र्या(३)ः प्रा॑जाप॒त्या(३) इ॒त्याहु॑-र्यद्-वा॒यव्यं॑ कुर्यात्
प्रा॑जाप॒तेरि॒याद्य॑त् प्रा॑जाप॒त्यं कुर्या॑द्-वा॒यो - [ ] 3

5.5.1.3 - Padam

पुरु॑षाणा॒म् । रू॒पम् । यत् । तू॒परः॑ । तत् । अ॒श्वा॒नाम् । यत् ।
अ॒न्यतो॑द॒न्नित्य॑न्यतः - द॒न् । तत् । ग॒वा॒म् । यत् । अ॒व्याः॑ । इ॒व ।
श॒फाः । तत् । अ॒वी॒नाम् । यत् । अ॒जः । तत् । अ॒जा॒नाम् । वा॒युः ।
वै । प॒शूना॑म् । प्रि॒यम् । धा॒म । यत् । वा॒यव्यः॑ । भव॑ति । ए॒तम् ।
ए॒व । ए॒नम् । अ॒भी॒ति । स॒ज्जाना॑ना इति सं - जा॒नानाः॑ । प॑शवः ।
उ॒पेति॑ । तिष्ठ॑न्ते । वा॒यव्यः॑ । का॒र्या(३)ः ।

प्राजापत्या(३) इति प्राजा – पत्या(३): । इति । आहुः । यत् ।
वायव्यम् । कुर्यात् । प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः । इयात् । यत् ।
प्राजापत्यमिति प्राजा – पत्यम् । कुर्यात् । वायोः । ३ (५०)

5.5.1.4

–रियाद्–यद्–वायव्यः पशुर्भवति तेन वायोनैति यत् प्राजापत्यः
पुरोडाशो भवति तेन प्राजापतेनैति यद् द्वादशकपालस्तेन
वैश्वानरान्नैत्याग्ना वैष्णवमेकादशकपालं निर्वपति दीक्षिष्यमाणोऽग्निः
सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञो देवताश्चैव यज्ञं चाऽऽ* रभतेऽग्निरवमो
देवतानां विष्णुः परमो यदाग्ना–वैष्णव–मेकादशकपालं निर्वपति
देवता – [ ] ४

5.5.1.4 - Padam

इयात् । यत् । वायव्यः । पशुः । भवति । तेन । वायोः । न । एति ।
यत् । प्राजापत्य इति प्राजा – पत्यः । पुरोडाशः । भवति । तेन ।
प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः । न । एति । यत् ।

द्वाद॑श॒क॒पा॒ल इति॑ द्वाद॑श – क॒पा॒लः । तेन॑ । वै॒श्वान॑रात् । न । एति॑ ।
आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒वमि॒त्याग्ना॑ – वै॒ष्ण॒वम् । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒लमि॒त्ये॒का॒द॒श–
क॒पा॒लम् । नि॒रि॒ति । व॒पति॑ । दी॒क्षि॒ष्य॒माणः॑ । अ॒ग्निः । सर्वाः॑ ।
दे॒वताः॑ । वि॒ष्णुः । य॒ज्ञः । दे॒वताः॑ । च । ए॒व । य॒ज्ञम् । च । एति॑ ।
र॒भते॑ । अ॒ग्निः । अ॒वमः॑ । दे॒वता॑नाम् । वि॒ष्णुः । प॒रमः॑ । यत् ।
आ॒ग्ना॒वै॒ष्ण॒वमि॒त्याग्ना॑ – वै॒ष्ण॒वम् । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒लमि॒त्ये॒का॒द॒श–
क॒पा॒लम् । नि॒र्वप॑तीति निः – व॒पति॑ । दे॒वताः॑ । 4 (50)

5.5.1.5

ए॒वो॒भय॑तः परि॒गृह्य॑ य॒ज॒मा॒नोऽव॑ रुन्धे॒ पुरो॑डाशे॒न वै दे॒वा अ॒मुष्मि॑न्
लौ॒क आ॒र्धु॒वन् च॒रु॒णाऽस्मि॑न् यः का॒मये॑ताऽमुष्मि॑न् लौ॒क ऋ॒ध्नु॒यामि॑ति
स पुरो॑डाशं कु॒र्वी॒ताऽमुष्मि॑न्ने॒व लो॒क ऋ॒ध्नो॑ति यद॒ष्टा॒क॒पा॒लस्ते॑नाऽऽ*ग्ने॒यो
यत् त्रि॒क॒पा॒लस्ते॑न वै॒ष्ण॒वः स॒मृद्ध्यै॑ यः का॒मये॑तास्मि॑न् लौ॒क
ऋ॒ध्नु॒यामि॑ति स च॒रुं कु॒र्वी॒ताग्ने॑र्घृतं वि॒ष्णो॑स्तण्डु॒ला–स्तस्मा॑–[ ] 5

5.5.1.5 - Padam

ए॒व । उ॒भय॑तः । प॒रिगृ॑ह्येति॑ प॒रि-गृ॑ह्य । य॒ज॑मा॒नः । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे ।
पु॒रोडा॑शे॒न । वै । दे॒वाः । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । आ॒र्धुव॑न् । च॒रुणा॑ ॥
अ॒स्मिन् । यः । का॒मये॑त । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । ऋ॒ध्नुया॑म् । इति॑ ।
सः । पु॒रोडा॑शम् । कु॒र्वीत॑ । अ॒मुष्मि॑न् । ए॒व । लो॒के । ऋ॒ध्नोति॑ ।
यत् । अ॒ष्टाक॑पा॒ल इत्य॑ष्टा – क॒पा॒लः । ते॒न । आ॒ग्नेयः॑ । यत् ।
त्रि॒क॒पा॒ल इति॑ त्रि – क॒पा॒लः । ते॒न । वैष्ण॑वः । स॒मृद्ध्य॑ इति॑
सं – ऋ॒द्ध्यै । यः । का॒मये॑त । अ॒स्मिन् । लो॒के । ऋ॒ध्नुया॑म् ।
इति॑ । सः । च॒रुम् । कु॒र्वीत॑ । अ॒ग्नेः । घृ॒तम् । विष्णोः॑ ॥ त॒ण्डु॒लाः ।
॥
तस्मा॑त् । 5 (50)

5.5.1.6

-च्च॒रुः का॒र्योऽस्मि॑न्ने॒व लो॒क ऋ॒ध्नो॑त्यादि॒त्यो भ॑वती॒ यं वा
अ॒दि॒तिर॒स्यामे॒व प्र॑ति तिष्ठ॒त्यथो॑ अ॒स्यामे॒वाधि॑ य॒ज्ञं त॑नुते॒ यो वै
सँव॑त्स॒रमु॒ख्य-म॑भृ॒त्वाऽग्निं॑ चि॒नुते॑ यथा॒ सामि॑ ग॒र्भोऽव॑प॒द्यते॑ ता॒दृगे॒व

तदार्ति॑मा॒च्छेद्-वै॒श्वान॑रं द्वाद॑शकपालं पु॒रस्ता॑न्निर्व॑पेत् सँव॒थ्सरो॑ वा
अ॒ग्निर्वै॒श्वान॑रो यथा॑ संव॒थ्सर॑माप्त्वा - [ ] 6

5.5.1.6 - Padam

च॒रुः । का॒र्यः । अ॒स्मिन् । ए॒व । लो॒के । ऋ॒ध्नोति॑ । आ॒दि॒त्यः ।
भ॒वति॑ । इ॒यम् । वै । अ॒दि॒तिः । अ॒स्याम् । ए॒व । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ ।
अथो॑ इति॑ । अ॒स्याम् । ए॒व । अधी॑ति । य॒ज्ञम् । त॒नुते॑ । यः । वै ।
सँव॒थ्सर॑मिति॑ सं - व॒थ्सर॑म् । उ॒ख्यम् । अ॒भृत्वा॑ । अ॒ग्निम् ।
चि॒नुते॑ । यथा॑ । सा॒मि । गर्भः॑ । अ॒वप॑द्यत इत्य॒व - प॑द्यते । ता॒दृक् ।
ए॒व । तत् । आ॒र्तिम् । ए॒ति । ऋ॒च्छेत् । वै॒श्वान॑रम् ।
द्वाद॑शकपालमिति॑ द्वाद॑श - क॒पालम् । पु॒रस्ता॑त् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् ।
सँव॒थ्सर॑ इति॑ सं - व॒थ्सरः॑ । वै । अ॒ग्निः । वै॒श्वान॑रः । यथा॑ ।
सँव॒थ्सर॑मिति॑ सं - व॒थ्सर॑म् । आ॒प्त्वा । 6 (50)

5.5.1.7

काल॑ आ॒गते॑ वि॒जाय॑त ए॒वमे॒व सँव॒थ्सर॑माप्त्वा काल॑ आ॒गते॑ऽग्निं
चि॒नुते॑ नाऽऽ*र्ति॑मा॒च्छेत्त्ये॑षा वा अ॒ग्नेः प्रि॒या त॒नूर्य॑द्-वै॒श्वान॑रः

प्रि॒यामे॒वास्य॑ त॒नुव॑मव॒ रुन्धे॑ त्री॒ण्ये॒तानि॑ ह॒वीꣳषि॑ भवन्ति त्रय॑ इ॒मे
लो॒का ए॒षां लो॒कानाꣳ रो॒हाय॑ । 7

5.5.1.7 - Padam

का॒ले । आ॒गत॑ इ॒त्या – ग॒ते । वि॒जाय॑त इति॑ वि – जा॒यते॑ । ए॒वम् ।
ए॒व । सँ॒व॒त्स॒रमि॑ति॒ सं – व॒त्स॒रम् । आ॒प्त्वा । का॒ले । आ॒गत॑
इ॒त्या – ग॒ते । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ । न । आ॒र्तिम् । ए॒ति । ऋ॒च्छ॒ति ।
ए॒षा । वै । अ॒ग्नेः । प्रि॒या । त॒नूः । यत् । वै॒श्वान॑रः । प्रि॒याम् । ए॒व ।
अ॒स्य । त॒नुव॑म् । अ॒वेति॑ । रुन्धे॑ । त्री॒णि । ए॒तानि॑ । ह॒वीꣳषि॑ ।
भव॑न्ति । त्रयः॑ । इ॒मे । लो॒काः । ए॒षाम् । लो॒काना॑म् ।
रो॒हाय॑ । 7 (38) (य॒द्रिय॑ङ् वा॒यु – र्य॑च्छ॒मश्रु॑णस्तद् – वा॒यो –
नि॒र्वप॑ति॒ दे॒वता॑ – स्त॒स्मा – दा॒प्त्वा – षा॒त्रिꣳश॑च्च) (A1)

5.5.2.1

प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाः सृ॒ष्ट्वा प्रे॒णाऽनु॑ प्रा॒विश॑त् ता॒भ्यः पुनः॑ संभ॒वितुं॑
ना॒शक्नो॑त् सोऽब्र॒वीदृ॒ध्नव॑दि॒त् स यो मे॒तः पुनः॑ संचि॒नव॑दिति॒ तं

दे॒वाः स॒म॒चि॒न्वन् ततो॒ वै त आ॑र्ध॒र्नुव॑न् यथ् स॒म॒चि॒न्वन् तच्चि॒त्यस्य॑
चि॒त्यत्वं य॑ ए॒वं वि॒द्वान॒ग्निं चि॑नु॒त ऋ॒ध्नो॒त्ये॒व कस्मै॑ क॒म॒ग्निश्ची॑य॒त
इ॒त्याहु॑र॒ग्नि॒वा – [ ] 8

5.5.2.1 - Padam

प्र॒जा॒प॒ति॒रिति॑ प्र॒जा – प॒तिः । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । सृष्ट्वा ।
प्रे॒णा । अनु॑ । प्रेति॑ । अ॒वि॒शत् । ता॒भ्यः । पुनः॑ । सं॒भ॒वि॒तु॒मिति॑
सं – भ॒वि॒तु॒म् । न । अ॒श॒क्नो॑त् । सः । अ॒ब्र॒वीत् । ऋ॒ध्न॒वत् । इत् ।
सः । यः । मा । इतः॑ । पुनः॑ । सं॒चि॒न॒व॒दि॒ति सं – चि॒न॒वत् । इति॑ ।
तम् । दे॒वाः । स॒मि॒ति । अ॒चि॒न्वन् । ततः॑ । वै । ते । आ॑र्ध॒र्नुव॑न् ।
यत् । स॒म॒चि॒न्व॒न्नि॒ति सं – अ॒चि॒न्वन् । तत् । चि॒त्यस्य॑ ।
चि॒त्य॒त्व॒मि॒ति चि॒त्य – त्वम् । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्निम् ।
चि॒नु॒ते । ऋ॒ध्नो॑ति । ए॒व । कस्मै॑ । कम् । अ॒ग्निः । ची॒य॒ते । इति॑ ।
आ॒हुः । अ॒ग्नि॒वा॒नि॒त्य॒ग्नि – वा॒न् । 8 (50)

5.5.2.2

अ॒स॒नी॒ति॒ वा॒ अ॒ग्नि॒श्ची॒यते॑ ऽग्नि॒वाने॒व भ॑वति॒ कस्मै॑ क॒म॒ग्नि॒श्ची॒यत॑
इ॒त्याहु॑र्दे॒वा मा॒ वेद॑न्निति॒ वा अ॒ग्नि॒श्ची॒यते॑ वि॒दुरे॑नं दे॒वाः कस्मै॑
क॒म॒ग्नि॒श्ची॒यत॑ इ॒त्याहु॑र्गृ॒ह्यसा॒नीति॒ वा अ॒ग्नि॒श्ची॒यते॑ गृ॒ह्ये॒व भ॑वति॒
कस्मै॑ क॒म॒ग्नि॒श्ची॒यत॑ इ॒त्याहुः॑ प॒शु॒मा॒नसा॒नीति॒ वा अ॒ग्नि- [ ] 9

5.5.2.2 - Padam

अ॒सा॒नि । इति॑ । वै । अ॒ग्निः । ची॒यते॑ । अ॒ग्नि॒वा॒नित्य॑ग्नि – वा॒न् ।
ए॒व । भ॑वति॒ । कस्मै॑ । कम् । अ॒ग्निः । ची॒यते॑ । इति॑ । आ॒हुः ।
दे॒वाः । मा । वेद॑न् । इति॑ । वै । अ॒ग्निः । ची॒यते॑ । वि॒दुः । ए॒नम् ।
दे॒वाः । कस्मै॑ । कम् । अ॒ग्निः । ची॒यते॑ । इति॑ । आ॒हुः । गृ॒ही ।
अ॒सा॒नि । इति॑ । वै । अ॒ग्निः । ची॒यते॑ । गृ॒ही । ए॒व । भ॑वति॒ ।
कस्मै॑ । कम् । अ॒ग्निः । ची॒यते॑ । इति॑ । आ॒हुः । प॒शु॒मा॒निति॑
प॒शु – मा॒न् । अ॒सा॒नि । इति॑ । वै । अ॒ग्निः । 9 (50)

5.5.2.3

– श्रीयते॑ प॒शु॒मा॒ने॒व॒ भ॒व॒ति॒ क॒स्मै॒ क॒म॒ग्नि॒श्रीय॑त इ॒त्याहुः॑ स॒प्त मा॑
पु॒रु॒षा॒ उप॑ जी॒वा॒नि॒ति॒ वा॒ अ॒ग्नि॒श्रीय॑ते त्रयः प्राञ्च॑स्त्रयः प्र॒त्यञ्च॑
आ॒त्मा स॒प्त॒म ए॒ता॒व॒न्त ए॒वैन॑म॒मुष्मिन्॑ लो॒क उप॑ जी॒व॒न्ति॑
प्र॒जा॒प॒ति॒र॒ग्नि॒म॒चि॒की॒ष॒त तं॑ पृ॒थि॒व्य॒ब्र॒वी॒न्न म॒य्य॒ग्निं॑ चे॒ष्य॒से॒ऽति॑ मा॒
ध॒क्ष्य॒ति॒ सा त्वा॑ऽति॒द॒ह्य॒मा॒ना॒ वि॒ ध॒वि॒ष्ये॑ – [ ] 10

5.5.2.3 - Padam

ची॒य॒ते । प॒शु॒मा॒नि॒ति॒ प॒शु – मा॒न् । ए॒व । भ॒व॒ति॒ । क॒स्मै॑ । क॒म् ।
अ॒ग्निः । ची॒य॒ते । इ॒ति॒ । आ॒हुः॑ । स॒प्त । मा॑ । पु॒रु॒षाः॑ । उ॒पे॒ति॒ ।
जी॒वा॒न् । इ॒ति॒ । वै । अ॒ग्निः । ची॒य॒ते । त्रयः॑ । प्राञ्चः॑ । त्रयः॑ ।
प्र॒त्यञ्चः॑ । आ॒त्मा । स॒प्त॒मः । ए॒ता॒व॒न्तः । ए॒व । ए॒न॒म् । अ॒मुष्मि॑न् ।
लो॒के॒ । उ॒पे॒ति॒ । जी॒व॒न्ति॑ । प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति॑ प्र॒जा – प॒तिः॑ । अ॒ग्नि॒म् ।
अ॒चि॒की॒ष॒त । त॒म् । पृ॒थि॒वी । अ॒ब्र॒वी॒त् । न । म॒यि॑ । अ॒ग्नि॒म् ।
चे॒ष्य॒से॒ । अ॒ती॒ति॑ । मा॑ । ध॒क्ष्य॒ति॒ । सा॑ । त्वा॑ ।
अ॒ति॒द॒ह्य॒मा॒ने॒त्य॒ति॑ – द॒ह्य॒मा॒ना॒ । वी॒ति॑ । ध॒वि॒ष्ये॑ । 10 (50)

5.5.2.4

स पापी॒यान् भ॒विष्य॑सीति॒ सोऽब्र॑वीत् तथा॒ वा अ॒हं क॑रिष्यामि॒ यथा॑
त्वा न॒ति॒धक्ष्य॑तीति॒ स इ॒माम॑भ्यमृशत् प्र॒जाप॑तिस्त्वा सादयतु॒ तया॑
दे॒वतया॑ऽङ्गिर॒स्वद् ध्रु॒वा सी॒देती॒मामे॒वैष्ट॑कां कृ॒त्वोपा॑-ध॒त्ता-न॑तिदाहाय॒
यत् प्र॒त्यग्निं॑ चिन्वीत॒ तद॒भि मृ॑शेत् प्र॒जाप॑तिस्त्वा सादयतु॒ तया॑
दे॒वतया॑ऽङ्गिर॒स्वद् ध्रु॒वा सी॒दे- [ ] 11

5.5.2.4 - Padam

सः । पापी॒यान् । भ॒विष्य॑सि । इति॑ । सः । अ॒ब्रवी॑त् । तथा॑ । वै ।
अ॒हम् । क॑रिष्यामि॒ यथा॑ । त्वा । न । अ॒ति॒धक्ष्य॑तीत्यति॒-धक्ष्य॑ति ।
इति॑ । सः । इ॒माम् । अ॒भीति॑ । अ॒मृश॑त् । प्र॒जाप॑तिरिति॒ प्रजा॑-पतिः ।
त्वा । सा॒दय॑तु । तया॑ । दे॒वतया॑ । अ॒ङ्गिर॒स्वत् । ध्रु॒वा । सी॒द । इति॑ ।
इ॒माम् । ए॒व । इ॒ष्टका॑म् । कृ॒त्वा । उपे॑ति । अ॒धत्ता॑ ।
अ॒न॒ति॒दाहा॑येत्यनति॒ - दा॒हाय॑ । यत् । प्र॒तीति॑ । अ॒ग्निम् । चि॒न्वी॒त ।
तत् । अ॒भीति॑ । मृ॑शेत् । प्र॒जाप॑तिरिति॒ प्रजा॑-पतिः । त्वा । सा॒दय॑तु ।
तया॑ । दे॒वतया॑ । अ॒ङ्गिर॒स्वत् । ध्रु॒वा । सी॒द । 11 (50)

5.5.2.5

–ती॒मामे॒वेष्ट॑कां॒ कृ॒त्वो॒प॒ ध॒त्तेऽन॑ति॒दाहा॑य॒ प्रजा॑प॒तिर॑कामयत्
प्रजा॑येयेति॒ स ए॒तमु॒ख्यम॑पश्यत् तं सँव॑त्स॒रम॑बिभस्ततो॒ वै स
प्राजा॑यत् तस्मा॑त् सँव॑त्सरं॒ भार्यः॑ प्रै॒व जा॑यते॒ तं व॑सवोऽब्रु॒वन् प्र
त्वम॑जनिष्ठा॒ वयं॑ प्रजा॒याम॑हा इति॒ तं व॑सु॒भ्यः प्रा॑यच्छत् तं
त्री॒ण्यहा॑न्यबिभरु॒स्तेन॑ – [ ] 12

5.5.2.5 - Padam

इति॑ । इ॒माम् । ए॒व । इष्ट॑काम् । कृ॒त्वा । उपे॑ति । ध॒त्ते ।
अ॒न॒ति॒दाहा॑येत्यनति – दाहा॑य । प्रजा॑प॒तिरिति॑ प्रजा – पतिः ।
अ॒काम॑यत् । प्रेति॑ । जा॒येय॑ । इति॑ । सः । ए॒तम् । उ॒ख्यम् ।
अ॒प॒श्यत् । तम् । सँव॑त्स॒रमिति॑ सं – व॒त्स॒रम् । अ॒बि॒भः । ततः॑ ।
वै । सः । प्रेति॑ । अ॒जा॒यत् । तस्मा॑त् । सँव॑त्स॒रमिति॑ सं–व॒त्स॒रम् ।
भार्यः॑ । प्रेति॑ । ए॒व । जा॒यते॑ । तम् । व॑सवः । अ॒ब्रु॒वन् । प्रेति॑ ।
त्वम् । अ॒ज॒नि॒ष्ठाः । व॒यम् । प्रेति॑ । जा॒याम॑है । इति॑ । तम् ।
व॑सु॒भ्य इति॑ व॒सु – भ्यः । प्रेति॑ । अ॒य॒च्छत् । तम् । त्री॑णि ।

अ॒हानि॑ । अ॒बि॒भरुः॑ । ते॒न । 12 (50)

5.5.2.6

त्री॒णि च॑ श॒तान्य॑सृ॒जन्त॑ त्रय॑स्त्रि॒ंश॒तं च॑ तस्मा॑त् त्र्य॒हं भा॒र्यः॑ प्रै॒व
जा॒यते॑ ता॒न् रु॒द्रा अ॒ब्रुव॑न् प्र॒ यू॒यम॑जनि॒द्वं व॑यं प्र॒जाया॑महा॒ इति॑
त॒ ष॒ रु॒द्रेभ्यः॑ प्रा॒यच्छ॑न् त॒ ष॒ षड॑हान्य॒बि॒भरु॑स्तेन॒ त्री॒णि च॑
श॒तान्य॑सृ॒जन्त॑ त्रय॑स्त्रि॒ंश॒तं च॑ तस्मा॑त् षड॒हं भा॒र्यः॑ प्रै॒व जा॒यते॑
ता॒नादि॑त्या अ॒ब्रुव॑न् प्र॒ यू॒यम॑जनि॒द्वं व॑यं- [ ] 13

5.5.2.6 - Padam

त्री॒णि । च॑ । श॒ताति॑ । अ॒सृ॒जन्त॑ । त्रय॑स्त्रि॒ंश॒तमि॑ति त्रयः-
त्रि॒ंश॒तम् । च॑ । तस्मा॑त् । त्र्य॒हमि॑ति त्रि - अ॒हम् । भा॒र्यः॑ । प्रै॒ति ।
ए॒व । जा॒यते॑ । ता॒न् । रु॒द्राः । अ॒ब्रुव॑न् । प्रै॒ति । यू॒यम् । अ॒जनि॑द्वम् ।
व॒यम् । प्रै॒ति । जा॒याम॑है । इति॑ । तम् । रु॒द्रेभ्यः॑ । प्रै॒ति । अ॒यच्छ॑न् ।
तम् । षट् । अ॒हानि॑ । अ॒बि॒भरुः॑ । ते॒न । त्री॒णि । च॑ । श॒तानि॑ ।
अ॒सृ॒जन्त॑ । त्रय॑स्त्रि॒ंश॒तमि॑ति त्रयः - त्रि॒ंश॒तम् । च॑ । तस्मा॑त् ।
षड॑हमि॒ति षट् - अ॒हम् । भा॒र्यः॑ । प्रै॒ति । ए॒व । जा॒यते॑ । ता॒न् ।

आ॒दि॒त्याः । अ॒ब्रु॒वन् । प्रेति॑ । यू॒यम् । अ॒ज॒नि॒द्वम् । व॒यम् । 13 (50)

5.5.2.7

प्र॒ जा॒याम॑हा इति॑ तमा॒दि॒त्ये॒भ्यः प्रा॒यच्छन्॑ तं द्वा॒द॒शा॒हान्य॑बिभरुस्तेन॑
त्रीणि॑ च श॒तान्य॑सृजन्त॑ त्रयस्त्रिं॑शतं च तस्मा॑द् द्वा॒द॒शा॒हं भा॒र्यः
प्रैव॑ जायते तेन॑ वै ते स॒हस्र॑मसृजन्तो॒खां स॒हस्र॑तमीं य
ए॒वमु॒ख्यं सा॒हस्रं॑ वे॒द प्र स॒हस्रं॑ प॒शूना॑प्नोति । 14

5.5.2.7 - Padam

प्रेति॑ । जा॒याम॑है । इति॑ । तम् । आ॒दि॒त्ये॒भ्यः । प्रेति॑ । अ॒यच्छन्॑ ।
तम् । द्वा॒द॒श । अ॒हानि॑ । अ॒बिभ॑रुः । तेन॑ । त्रीणि॑ । च । श॒तानि॑ ।
अ॒सृजन्त॑ । त्रयस्त्रिं॑शतमिति॑ त्रयः – त्रिं॑शतम् । च । तस्मा॑त् ।
द्वा॒द॒शा॒हमिति॑ द्वा॒द॒श – अ॒हम् । भा॒र्यः । प्रेति॑ । ए॒व । जाय॑ते । तेन॑ ।
वै । ते । स॒हस्र॑म् । अ॒सृजन्त॑ । उ॒खाम् । स॒हस्र॑तमीमिति॑
स॒हस्र॑ – तमीम् । यः । ए॒वम् । उ॒ख्यम् । सा॒हस्र॑म् । वे॒द । प्रेति॑ ।
स॒हस्र॑म् । प॒शून् । आ॒प्नोति॑ । 14 (40)

(अ॒ग्नि॒वान् – प॑शु॒मान॑सा॒नीति॑ वा अ॒ग्नि – र्द्ध॑वि॒ष्ये – मृ॑शेत्
प्र॒जाप॑तिस्त्वा सादयतु॒ तया॑ दे॒वत॑याऽङ्गिरस्व ध्रु॒वा सी॑द – तेन –
ता॒नादि॑त्या अ॒ब्रुव॑न् प्र यू॒यम॑जनि॒द्वं व॑यं – च॒त्वारि॑ञ्श॒च्च) (A2)

5.5.3.1

यजु॑षा वा ए॒षा क्रि॑यते॒ यजु॑षा पच्यते॒ यजु॑षा वि मु॒च्यते॒ यदु॒खा सा
वा ए॒षैत॑र्हि॒ यात॑या॒म्नी सा॒ न पुनः॑ प्र॒युज्ये॑त्याहु॒रग्ने॑ यु॒क्ष्वा हि॒ ये
तव॑ यु॒क्ष्वा हि॒ दे॒वहू॑तमा॒ङ् इत्यु॒खायां॑ जुहोति॒ तेनै॒वैनां॑ पुनः॑ प्र॒युङ्क्ते
तेना॑यातया॒म्नी यो वा अ॒ग्निं यो॒ग आ॑गते॒ युन॑क्ति॒ युङ्क्ते
यु॒ञ्जाने॑ष्वग्ने – [ ] 15

5.5.3.1 - Padam

यजु॑षा । वै । ए॒षा । क्रि॑यते । यजु॑षा । पच्यते । यजु॑षा । वी॒ति ।
मु॒च्यते । यत् । उ॒खा । सा । वै । ए॒षा । ए॒तर्हि॑ । यात॑या॒म्नीति॑
यात॑ – या॒म्नी । सा । न । पुनः॑ । प्र॒युज्ये॑ति प्र – यु॒ज्या । इति॑ ।
आ॒हुः । अ॒ग्ने । यु॒क्ष्व । हि । ये । तव॑ । यु॒क्ष्व । हि । दे॒वहू॑तमा॒निति॑
दे॒व – हू॑तमा॒न् । इति॑ । उ॒खाया॑म् । जुहोति॒ तेन॑ । ए॒व । ए॒नाम् ।

पुनः॑ । प्रेति॑ । यु॒ङ्क्ते॑ । तेन॑ । अया॑तया॒म्नीत्यया॑त – या॒म्नी । यः । वै ।
अ॒ग्निम् । यो॒गे॑ । आ॒गत॑ इत्या – ग॒ते । यु॒नक्ति॑ । यु॒ङ्क्ते॑ । यु॒ञ्जाने॑षु ।
अ॒ग्ने॑ । 15 (50)

5.5.3.2

यु॒क्ष्वा हि॑ ये॒ तव॑ यु॒क्ष्वा हि॑ दे॒व॒हू॒तमा॑ꣳ इत्या॒हैष॑ वा
अ॒ग्ने॒र्यो॒गस्ते॒नैवैनं॑ यु॒नक्ति॑ यु॒ङ्क्ते॑ यु॒ञ्जाने॑षु ब्र॒ह्म॒वादि॑नो॒ वद॑न्ति
न्य॒ङ्ङु॒ग्निश्चे॑त॒व्या(३)॑ उ॒त्ताना॑(३) इति॑ वय॒सां वा॑ ए॒ष प्र॑तिमया॒ चीय॑ते
यद॒ग्निर्य॑न्य॒ज्चं चि॑नुयात् पृ॒ष्ठित॑ ए॒नमा॑हु॒तय॑ ऋ॒च्छेयु॑र्यदु॒त्तानं॑ न
प॒तितु॑ꣳ शक्नु॒याद॑सुव॒र्ग्योऽस्य॑ स्यात् प्रा॒चीन॑मु॒त्तानं॑ – [ ] 16

5.5.3.2 - Padam

यु॒क्ष्व । हि॑ । ये॒ । तव॑ । यु॒क्ष्व । हि॑ । दे॒व॒हू॒तमा॑निति॑ दे॒व – हू॒तमा॑न् ।
इति॑ । आ॒ह । ए॒षः । वै । अ॒ग्नेः । यो॒गः । तेन॑ । ए॒व । ए॒नम् ।
यु॒नक्ति॑ । यु॒ङ्क्ते॑ । यु॒ञ्जाने॑षु । ब्र॒ह्म॒वादि॑न इति॑ ब्र॒ह्म – वा॒दिनः॑ ।
वद॑न्ति । न्य॒ङ् । अ॒ग्निः । चे॒त॒व्या(३)॑ । उ॒त्ताना॑(३)
इत्यु॑त् – ता॒ना(३)॑ । इति॑ । वय॒साम् । वै । ए॒षः ।

प्र॒ति॒म॒ये॒ति॒ प्र॒ति॒ – म॒या॑ । ची॒य॒ते॒ । यत् । अ॒ग्निः॒ । यत् । न्य॒ञ्च॒म् ।
चि॒नु॒यात् । पृ॒ष्टि॒तः॒ । ए॒न॒म् । आ॒हु॒त॒य॒ इ॒त्या – हु॒त॒यः॒ । ऋ॒च्छे॒युः॒ ।
यत् । उ॒त्ता॒न॒मि॒त्यु॒त्-ता॒न॒म् । न । प॒ति॒तु॒म् । श॒क्नु॒यात् ।
अ॒सु॒व॒र्ग्य॒ इ॒त्य॒सु॒वः-ग्यः॒ । अ॒स्य॒ । स्या॒त् । प्रा॒ची॒न॒म् ।
उ॒त्ता॒न॒मि॒त्यु॒त्-ता॒न॒म् । 16 (50)

5.5.3.3

पु॒रु॒ष॒शी॒र्ष॒मु॒प॒ द॒धा॒ति॒ मु॒ख॒त॒ ए॒वैन॒मा॒हु॒त॒य॒ ऋ॒च्छ॒न्ति॒ नो॒त्ता॒नं॒ चि॒नु॒ते॒
सु॒व॒र्ग्यो॑ऽस्य॒ भ॒व॒ति॒ सौ॒र्या॒ जु॒हो॒ति॒ च॒क्षु॒रे॒वा॒स्मिन्॒ प्र॒ति॒ द॒धा॒ति॒
द्वि॒र्जु॒हो॒ति॒ द्वे॒ हि॒ च॒क्षु॒षी॒ स॒मा॒न्या॒ जु॒हो॒ति॒ स॒मा॒न॒ऽहि॒ च॒क्षुः॒
स॒मृ॒द्ध्यै॒ दे॒वा॒सु॒राः॒ सँय॑त्ता॒ आ॒सन्॒ ते॒ वा॒मं॒ वँसु॒ सं न्य॑द॒धत॒ तद्दे॒वा
वा॒म॒भृ॒ता॒ऽवृ॒ज्ज॒त॒ तद्वा॒म॒भृ॒तो॒ वा॒म॒भृ॒त्त्वं॒ यँद्वा॒म॒भृ॒त॒ ( ) मु॒प॒द॒धा॒ति॒
वा॒म॒मे॒व॒ तया॒ व॒सु॒ य॒ज॒मा॒नो॒ भ्रा॒तृ॒व्य॒स्य॒ वृ॒द्धे॒ हि॒र॒ण्य॒मू॒र्ध्नी॒ भ॒व॒ति॒
ज्यो॒ति॒र्वै॒ हि॒र॒ण्यं॒ ज्यो॒ति॒र्वा॒मं॒ ज्यो॒ति॒षै॒वा॒स्य॒ ज्यो॒ति॒र्वा॒मं॒ वँ॒द्धे॒
द्वि॒य॒जु॒र्भ॒व॒ति॒ प्र॒ति॒ष्ठि॒त्यै॒ । 17

5.5.3.3 - Padam

पुरु॒षशी॒र्षमि॑ति॒ पुरु॒ष-शी॒र्षम् । उ॒पेति॑ । द॒धाति॑ । मु॒खतः॑ । ए॒व ।
ए॒नम् । आ॒हु॒तय॑ इ॒त्या - हु॒तयः॑ । ऋ॒च्छन्ति॑ । न । उ॒त्ता॒नमि॑त्यु॒त्-
ता॒नम् । चि॒नुते॑ । सु॒वर्ग्य॑ इति॒ सुवः॑ - ग्यः॑ । अ॒स्य । भ॒वति॑ ।
सौ॒र्या । जु॒होति॑ । चक्षुः॑ । ए॒व । अ॒स्मिन् । प्र॒तीति॑ । द॒धाति॑ । द्विः ।
जु॒होति॑ । द्वे इति॑ । हि । चक्षु॑षी इति॑ । स॒मा॒न्या । जु॒होति॑ ।
स॒मा॒नम् । हि । चक्षुः॑ । स॒मृ॒द्ध्या इति॑ सं - ऋ॒द्ध्यै । दे॒वा॒सु॒रा
इति॑ दे॒व - अ॒सु॒राः । सँ॒य॒त्ता इति॑ सं - य॒त्ताः । आ॒सन् । ते ।
वा॒मम् । व॒सु । *स॒म्* । नी॒ति । अ॒द॒धत॑ । तत् । दे॒वाः ।
वा॒मभृ॑तेति॒ वा॒म - भृ॒ता ॥ अ॒वृ॒ज्जत॑ । तत् । वा॒मभृ॑त इति॑
वा॒म - भृ॒तः । वा॒मभृ॑त्त्वमि॒ति वा॒मभृ॑त् - त्वम् । यत् । वा॒मभृ॑तमि॒ति
वा॒म - भृ॒तम् ( ) । उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॑प - द॒धाति॑ । वा॒मम् । ए॒व । तया॑ ।
व॒सु । य॒ज॒मा॒नः । भ्रा॒तृ॒व्यस्य॑ । वृ॒द्धे । हि॒र॒ण्यमू॑र्ध्नीति॑
हि॒र॒ण्य - मू॑र्ध्नी । भ॒वति॑ । ज्योतिः॑ । वै । हि॒र॒ण्यम् । ज्योतिः॑ ।

वामम् । ज्योतिषा । एव । अस्य । ज्योतिः । वामम् । वृद्धे ।
द्वियजुरिति द्वि-यजुः । भवति । प्रतिष्ठित्या इति
प्रति-स्थित्यै । 17 (74) (युञ्जानेष्वग्ने॑ – प्राचीनमुत्तानं॑ – वामभृतं॑
– चतुर्विंशतिश्च) (A3)

5.5.4.1

आपो वरुणस्य पत्नय आसन् ता अग्निरभ्यध्यायत् ताः समभवत्
तस्य रेतः परापतत् तदियमभवद्यद् द्वितीयं परापतत्
तदसावभवदियं वै विराडसौ स्वराड् यद्-विराजावुपदधातीमे एवोप
धत्ते यद्वा असौ रेतः सिञ्चति तदस्यां प्रति तिष्ठति तत् प्र जायते ता
ओषधयो – [ ] 18

5.5.4.1 - Padam

आपोः । वरुणस्य । पत्नयः । आसन् । ताः । अग्निः । अभीति ।
अध्यायत् । ताः । समिति । अभवत् । तस्य । रेतः । परेति ।
अपतत् । तत् । इयम् । अभवत् । यत् । द्वितीयम् । परापतदिति
परा – अपतत् । तत् । असौ । अभवत् । इयम् । वै ।

वि॒राडि॑ति वि – राट् । अ॒सौ । स्व॒राडि॑ति स्व – राट् । यत् ।
वि॒राजा॑वि॒ति वि – राजौ॑ । उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॑प–दधा॑ति । इ॒मे इति॑ । ए॒व ।
उ॒पेति॑ । ध॒त्ते । यत् । वै । अ॒सौ । रे॒तः । सि॒ञ्च॑ति । तत् । अ॒स्याम् ।
प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठ॑ति । तत् । प्रेति॑ । जा॒यते॑ । ताः । ओष॑धयः । 18 (50)

5.5.4.2

वी॒रु॒धो भ॑वन्ति ता अ॒ग्नि॒र॒त्ति य॑ ए॒वं वै॒द प्रै॑व जा॒यते॑ऽन्नादो भ॑वति
यो रे॒तस्वी॑ स्यात् प्र॒थ॒मायां॑ तस्य चि॒त्यामु॑भे उ॒प द॑द्ध्यादि॒मे ए॒वास्मै॑
समी॑ची रे॒तः सि॒ञ्च॑तो यः सि॒क्ते॒रे॒ताः स्यात् प्र॒थ॒मायां॑ तस्य
चि॒त्याम॒न्यामु॑प द॑द्ध्यादु॒त्त॒माया॑म॒न्याँ रे॒त ए॒वास्य॑
सि॒क्त॒मा॒भ्यामु॑भयतः परि गृह्णा॑ति सँव॒त्सरं॑ न क – [ ] 19

5.5.4.2 - Padam

वी॒रु॒धः । भ॑वन्ति । ताः । अ॒ग्निः । अ॒त्ति । यः । ए॒वम् । वै॒द ।
प्रेति॑ । ए॒व । जा॒यते॑ । अ॒न्नाद॑ इत्य॒न्न – अ॒दः । भ॑वति । यः ।
रे॒तस्वी॑ । स्यात् । प्र॒थ॒माया॑म् । तस्य । चि॒त्याम् । उ॒भे इति॑ । उ॒पेति॑ ।
द॒ध्यात् । इ॒मे इति॑ । ए॒व । अ॒स्मै । समी॑ची इति॑ । रे॒तः ।

सिञ्चतः । यः । सिक्ते॑रे॒ता इति॑ सिक्ते॑-रे॒ताः । स्यात् । प्रथ॑मा॒याम् ॥
तस्य॑ । चि॒त्याम् । अ॒न्याम् । उपे॑ति । द॒ध्यात् । उ॒त्तमा॒यामि॒त्युत्-
त॑मा॒याम् । अ॒न्याम् । रे॒तः । ए॒व । अ॒स्य । सि॒क्तम् । आ॒भ्याम् ।
उ॒भय॑तः । प॒रीति॑ । गृ॒ह्णाति॑ । सँ॒वत्स॒रमि॑ति सं – व॒त्स॒रम् । न ।
कम् । 19 (50)

5.5.4.3

ञ्च॒न प्र॒त्यव॑रोहे॒न्न ही॒मे कञ्च॑न प्र॒त्यव॑रो॒हत॑स्तदे॒नयो॑र्व्रतं
ँयो॒ वा अ॒प शी॑र्षा॒णम॒ग्निं चि॒नुते॑ऽप॒शीर्षा॑ऽमु॒ष्मिन् लो॒के भ॑वति
यः स॒शीर्षा॑णं चि॒नुते॑ स॒शीर्षा॑ ऽमु॒ष्मिन् लो॒के भ॑वति चि॒त्तिं
जुहो॑मि॒ मन॑सा॒ घृते॑न॒ यथा॑ दे॒वा इ॒हाऽऽ*ग॑मन् वी॒तिहो॑न्ना ऋ॒तावृ॑धः
समु॒द्रस्य॑ व॒युन॑स्य॒ प॒त्मन् जुहो॑मि॒ विश्व॑कर्म॒णे विश्वा॑ऽहाऽम॒र्त्यं
ह॒विरि॑ति॒ स्वय॑मा॒तृण्णामु॑प॒धाय॑ जुहो॒त्ये- [ ] 20

5.5.4.3 - Padam

च॒न । प्र॒त्य॒व॒रो॒हे॒दिति॑ प्र॒ति – अ॒व॒रो॒हे॒त् । न । हि । इ॒मे इति॑ । क॒म् ।
च॒न । प्र॒त्य॒व॒रो॒ह॒त इति॑ प्र॒ति – अ॒व॒रो॒ह॒तः । तत् । ए॒न॒योः । व्र॒त॒म् ।
यः । वै । अ॒प॒शी॒र्षा॒णमि॒त्यप॑ – शी॒र्षा॒ण॒म् । अ॒ग्नि॒म् । चि॒नु॒ते ।
अ॒प॒शी॒र्षे॒त्यप॑ – शी॒र्षा । अ॒मुष्मि॒न् । लो॒के । भ॒व॒ति । यः ।
स॒शी॒र्षा॒णमि॒ति स – शी॒र्षा॒ण॒म् । चि॒नु॒ते । स॒शी॒र्षे॒ति
स – शी॒र्षा । अ॒मुष्मि॒न् । लो॒के । भ॒व॒ति । चि॒त्ति॒म् । जु॒हो॒मि ।
म॒न॒सा । घृ॒तेन॑ । य॒था । दे॒वाः । इ॒ह । आ॒ग॒म॒न्नित्या॑ – ग॒म॒न् ।
वी॒ति॒हो॒त्रा इति॑ वी॒ति – हो॒त्राः । ऋ॒ता॒वृ॒ध इत्यृ॑त – वृ॒धः ।
स॒मु॒द्र॒स्य । व॒यु॒न॒स्य । प॒त्म॒न् । जु॒हो॒मि । वि॒श्व॒क॒र्म॒ण इति॑
वि॒श्व – क॒र्म॒णे । वि॒श्वा॑ । अ॒हा । अ॒म॒र्त्य॒म् । ह॒विः । इति॑ ।
स्व॒य॒मा॒तृ॒ण्णामि॑ति स्व॒यं – आ॒तृ॒ण्णाम् । उ॒प॒धा॒ये॒त्युप॑ – धा॒य ।
जु॒हो॒ति । 20 (50)

5.5.4.4

तद्वा अ॒ग्नेः शिरः॑ स॒शीर्षा॑णमे॒वाग्निं॑ चि॒नुते॑ स॒शीर्षा॑ऽमुष्मिन्
लो॒के भव॑ति य ए॒वं वे॒द सु॒वर्गा॑य वा ए॒ष लो॒काय॑ ची॒यते॑
यद॒ग्निस्त॑स्य यद॒यथा॑पूर्व॑ क्रि॒यते॑ऽसु॒वर्ग्य॑मस्य तथ्
सु॒वर्ग्यो॑ऽग्निश्चि॒तिमु॒पधा॑याभि मृ॒शेच्चि॑त्तिम॒चित्तिं॑ चि॒नव॑द्वि वि॒द्वान्
पृ॒ष्ठेव॑ वी॒ता वृ॒जिना॑ च म॒र्तान् रा॒ये च नः॑ स्व॒पत्या॑य ( ) दे॒व दि॒तिं
च रा॒स्वा-दि॑तिमु॒रुष्ये॑ति यथा॒पूर्वमे॒वैना॑मुप॒ धत्ते॑ प्रा॒ञ्चमे॑नं चि॒नुते॑
सु॒वर्ग्यो॑ऽस्य भव॑ति । 21

5.5.4.4 - Padam

ए॒तत् । वै । अ॒ग्नेः । शिरः॑ । स॒शीर्षा॑णमि॒ति स – शी॒र्षा॑णम् ।
ए॒व । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ । स॒शीर्षे॑ति स – शी॒र्षा । अ॒मुष्मि॑न् ।
लो॒के । भव॑ति । यः । ए॒वम् । वे॒द । सु॒वर्गा॑येति सु॒वः – गा॑य । वै ।
ए॒षः । लो॒काय॑ । ची॒यते॑ । यत् । अ॒ग्निः । त॒स्य । यत् ।
अ॒यथा॑पूर्व॒मित्य॑यथा – पूर्॒वम् । क्रि॒यते॑ । अ॒सु॒वर्ग्य॑मित्य॒सुवः-ग्य॑म् ।
अ॒स्य । तत् । सु॒वर्ग्य॑ इति सु॒वः – ग्यः॑ । अ॒ग्निः । चि॒तिम् ।

उ॒प॒धा॒ये॒त्यु॒प – धा॒य । अ॒भी॒ति॒ । मृ॒शे॒त् । चि॒त्ति॒म् । अ॒चि॒त्ति॒म् ।
चि॒न॒व॒त् । वी॒ति॒ । वि॒द्वान् । पृ॒ष्ठा । इ॒व । वी॒ता । वृ॒जि॒ना । च ।
म॒र्ता॒न् । रा॒ये । च । नः । स्व॒प॒त्या॒ये॒ति सु – अ॒प॒त्या॒य ( ) । दे॒व ।
दि॒ति॒म् । च । रा॒स्व । अ॒दि॒ति॒म् । उ॒रु॒ष्य । इ॒ति॒ । य॒था॒पूर्व॑मि॒ति॒
य॒था – पूर्॒व॒म् । ए॒व । ए॒ना॒म् । उ॒पे॒ति॒ । ध॒त्ते॒ । प्रा॒ञ्च॒म् । ए॒न॒म् ।
चि॒नु॒ते॒ । सु॒व॒र्ग्य॒ इति॑ सु॒वः – ग्यः । अ॒स्य॒ । भ॒व॒ति॒ । 21 (68)

(ओष॑धयः – कं – जु॑होति – स्व॒प॒त्या॒या – षा॑दश च) (A4)

5.5.5.1

वि॒श्व॒क॒र्मा दि॒शां प॒तिः स नः प॒शून् पा॒तु सौ॑ऽस्मा॒न् पा॒तु तस्मै॑ नमः
प्र॒जा॒प॒ती रु॒द्रो वरु॑णो ऽग्नि॒दि॒शां प॒तिः स नः प॒शून् पा॒तु सौ॑ऽस्मा॒न्
पा॒तु तस्मै॑ नम॒ ए॒ता वै दे॒वता॑ ए॒तेषां॑ प॒शूना॑-म॒धि॒प॒तय॑-स्ता॒भ्यो वा
ए॒ष आ वृ॑श्च॒यते॒ यः प॒शु॒शीर्षा॑ण्यु॒प द॑धाति हि॒र॒ण्ये॒ष्टका॑ उप
द॒धात्ये॒ताभ्य॑ ए॒व दे॒वता॑भ्यो नम॒स्करो॑ति ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नो – [ ] 22

5.5.5.1 - Padam

वि॒श्व॒क॒र्मे॒ति॑ वि॒श्व – क॒र्मा॒ । दि॒शाम् । प॒तिः॑ । सः । नः । प॒शून् ।
पा॒तु । सः । अ॒स्मान् । पा॒तु । तस्मै॑ ॥ नमः॑ । प्र॒जाप॑तिरिति
प्र॒जा – प॒तिः॑ । रु॒द्रः । व॒रुणः॑ । अ॒ग्निः । दि॒शाम् । प॒तिः॑ । सः ।
नः । प॒शून् । पा॒तु । सः । अ॒स्मान् । पा॒तु । तस्मै॑ ॥ नमः॑ । ए॒ताः ।
वै । दे॒वताः॑ ॥ ए॒तेषाम्॑ ॥ प॒शूनाम्॑ । अधि॑पतय इत्यधि॑ – प॒तयः॑ ।
ताभ्यः॑ । वै । ए॒षः । ए॒ति । वृ॒श्च॒यते॑ । यः । प॒शु॒शीर्षा॑णीति
प॒शु – शी॒र्षा॑णि । उप॒दधा॑तीत्युप – दधा॑ति । हि॒रण्ये॑ष्टका इति
हि॒रण्य – इ॒ष्टकाः॑ । उपे॑ति । दधा॑ति । ए॒ताभ्यः॑ । ए॒व । दे॒वता॑भ्यः ।
नमः॑ । करो॑ति । ब्र॒ह्मवा॑दिन इति ब्र॒ह्म – वा॑दिनः । 22 (50)

5.5.5.2

वद॑न्त्यग्नौ ग्रा॒म्यान् प॒शून् प्र दधा॑ति शु॒चाऽऽर॑ण्यानर्पयति किं त॒त
उच्छि॑ष्तीति यद्वि॒रण्ये॑ष्टका उप॒दधा॑त्यमृतं वै हि॒रण्यम॑मृतेनैव
ग्रा॒म्येभ्यः॑ प॒शुभ्यो॑ भेष॒जं करो॑ति नैनान् हि॒नस्ति॑ प्रा॒णो वै प्र॑थमा
स्वय॑मातृ॒ण्णा व्या॒नो द्वि॒तीयाऽपान॑स्तृ॒तीयाऽनु॑ प्रा॒ण्यात् प्र॑थमा॒

स्वयमा॑तृ॒ण्णामु॑प॒धाय॑ प्रा॒णै॒नै॒व प्रा॒णञ् सम॑र्धयति व्य॒न्याद् – [ ] 23

5.5.5.2 - Padam

वद॑न्ति । अ॒ग्नौ । ग्रा॒म्यान् । प॒शून् । प्रेति॑ । द॒धाति॑ । शु॒चा ।
आ॒र॒ण्यान् । अ॒र्पय॑ति । किम् । ततः॑ । उ॒दि॒ति । शिञ् ष॑ति । इति॑ ।
यत् । हि॒र॒ण्येष्ट॑का इति॑ हि॒र॒ण्य – इष्ट॑काः । उ॒प॒द॒धातीत्यु॑प-द॒धाति॑ ।
अमृ॑तम् । वै । हि॒र॒ण्यम् । अमृ॑तेन । ए॒व । ग्रा॒म्येभ्यः॑ । प॒शुभ्य॑ इति॑
प॒शु – भ्यः॑ । भे॒षज॑म् । क॒रोति॑ । न । ए॒नान् । हि॒न॒स्ति । प्रा॒ण इति॑
प्र – अ॒नः । वै । प्र॒थ॒मा । स्वयमा॑तृ॒ण्णैति॑ स्वयं – आ॒तृ॒ण्णा । व्या॒न
इति॑ वि – अ॒नः । द्वि॒तीया॑ । अ॒पा॒न इत्यु॑प-अ॒नः । तृ॒तीया॑ । अ॒नु ।
प्रेति॑ । अ॒न्यात् । प्र॒थ॒माम् । स्वयमा॑तृ॒ण्णामिति॑ स्वयं – आ॒तृ॒ण्णाम् ।
उ॒प॒धायेत्यु॑प – धाय॑ । प्रा॒णै॒नेति॑ प्र – अ॒नेन॑ । ए॒व । प्रा॒णमि॑ति
प्र – अ॒नम् । स॒मि॒ति । अ॒र्धय॑ति । वी॒ति । अ॒न्यात् । 23 (50)

5.5.5.3

द्वि॒तीया॑मु॒प॒धाय॑ व्या॒ने॒नै॒व व्या॒नञ् सम॑र्धयत्य॒पान् या॑तृ॒तीया॑मु॒प॒धाया-
पा॒ने॒नै॒वापा॑नञ् सम॑र्धयत्यथो प्रा॒णै॒रे॒वैनञ् स॒मि॒न्धे भू॑र्भुवः सु॒व॒रि॑ति

स्वय॑मा॒तृ॒ण्णा॒ उप॑ द॒धा॒ती॒मे॒ वै लो॒काः स्वय॑मा॒तृ॒ण्णा॒ ए॒ता॒भिः खलु॑ वै
व्या॒ह॒ती॒भिः प्र॒जा॒प॒तिः प्रा॒ज्जा॒य॒त॒ यदे॒ता॒भिर्व्या॒ह॒ती॒भिः स्वय॑मा॒तृ॒ण्णा॒
उ॒प॒द॒धा॒ती॒मा॒ने॒व लो॒का॒नु॒प॒धा॒यै॒षु – [ ] 24

5.5.5.3 - Padam

द्वि॒तीया॑म् । उ॒प॒धा॒ये॒त्यु॒प – धा॒य । व्या॒ने॒ने॒ति॒ वि – अ॒ने॒न । ए॒व ।
व्या॒न॒मि॒ति॒ वि – अ॒न॒म् । स॒मि॒ति॒ । अ॒र्ध॒य॒ति॒ । अ॒पे॒ति॒ । अ॒न्या॒त् ।
तृ॒तीया॑म् । उ॒प॒धा॒ये॒त्यु॒प – धा॒य । अ॒पा॒ने॒ने॒त्य॒प – अ॒ने॒न । ए॒व ।
अ॒पा॒न॒मि॒त्य॒प – अ॒न॒म् । स॒मि॒ति॒ । अ॒र्ध॒य॒ति॒ । अ॒थो इ॒ति॒ । प्रा॒णै॒रि॒ति॒
प्र – अ॒नैः । ए॒व । ए॒न॒म् । स॒मि॒ति॒ । इ॒न्धे॒ । भूः । भु॒वः । सु॒वः ।
इ॒ति॒ । स्वय॑मा॒तृ॒ण्णा॒ इ॒ति॒ स्वयं॑ – आ॒तृ॒ण्णाः । उ॒पे॒ति॒ । द॒धा॒ति॒ । इ॒मे ।
वै । लो॒काः । स्वय॑मा॒तृ॒ण्णा॒ इ॒ति॒ स्वयं॑ – आ॒तृ॒ण्णाः । ए॒ता॒भिः ।
खलु॑ । वै । व्या॒ह॒ती॒भि॒रि॒ति॒ व्या॒ह॒ति॒ – भिः । प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति॒
प्र॒जा – प॒तिः । प्रे॒ति॒ । अ॒जा॒य॒त॒ । यत् । ए॒ता॒भिः । व्या॒ह॒ती॒भि॒रि॒ति॒
व्या॒ह॒ति॒ – भिः । स्वय॑मा॒तृ॒ण्णा॒ इ॒ति॒ स्वयं॑ – आ॒तृ॒ण्णाः ।

उ॒प॒द॒धा॒ती॒त्यु॒प – द॒धा॒ति । इ॒मा॒न् । ए॒व । लो॒का॒न् ।

उ॒प॒धा॒ये॒त्यु॒प – धा॒य । ए॒षु । 24 (50)

5.5.5.4

लो॒के॒ष्व॒धि॒ प्र॒जा॒य॒ते॒ प्रा॒णाय॑ व्या॒नाया॑पा॒नाय॑ वा॒चे॒ त्वा चक्षु॑षे
त्वा॒ तया॑ दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्व॑द् ध्रु॒वा सी॑दा॒ग्नि॒ना वै दे॒वाः सु॒वर्गं॑
लो॒कम॑जिगा॒ँस॒न् तेन॑ पति॒तुं ना॑श॒क्नु॒वन् त ए॒ताश्च॑त॒स्रः
स्व॒यमा॑तृ॒ण्णा अ॑प॒श्यन् ता॑ दि॒क्षूपा॑द॒धत॑ तेन॑ स॒र्वत॑श्चक्षु॒षा सु॒वर्गं॑
लो॒कमा॑यन् यच्च॒त॒स्रः स्व॒यमा॑तृ॒ण्णा दि॒क्षूप॑द॒धाति॑ स॒र्वत॑श्चक्षु॒षैव॑
तद॒ग्नि॒ना य॑ज॒मानः॑ ( ) सु॒वर्गं॑ लो॒कमे॑ति । 25

5.5.5.4 - Padam

लो॒के॒षु । अ॒धि । प्रे॒ति । जा॒य॒ते । प्रा॒णाये॑ति॒ प्र – अ॒नाय॑ ।
व्या॒नाये॑ति॒ वि – अ॒नाय॑ । अ॒पा॒नाये॑त्य॒प – अ॒नाय॑ । वा॒चे । त्वा ।
चक्षु॑षे । त्वा । तया॑ । दे॒वत॑या । अ॒ङ्गि॒रस्व॑त् । ध्रु॒वा । सी॑द ।
अ॒ग्नि॒ना । वै । दे॒वाः । सु॒वर्ग॑मि॒ति सु॒वः – ग॒म् । लो॒कम् ।
अ॒जिगा॑ँ॒सन् । तेन॑ । पति॒तुम् । न । अ॒श॒क्नु॒वन् । ते । ए॒ताः ।

च॒त॒स्रः॑ । स्व॒य॒मा॒तृ॒ण्णा इति॑ स्व॒यं – आ॒तृ॒ण्णाः॑ । अ॒प॒श्यन् ।
ताः । दि॒क्षु । उ॒पेति॑ । अ॒द॒धत॑ । ते॒न । स॒र्व॒तश्चक्षु॑षेति॒
स॒र्व॒तः – चक्षु॑षा । सु॒व॒र्ग॒मि॒ति सु॒वः – ग॒म् । लो॒क॒म् । आ॒य॒न् ।
यत् । च॒त॒स्रः॑ । स्व॒य॒मा॒तृ॒ण्णा इति॑ स्व॒यं – आ॒तृ॒ण्णाः॑ । दि॒क्षु ।
उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॑प – द॒धा॒ति । स॒र्व॒तश्चक्षु॑षेति॒ स॒र्व॒तः – चक्षु॑षा । ए॒व ।
तत् । अ॒ग्नि॒ना॑ । य॒ज॒मा॒नः ( ) । सु॒व॒र्ग॒मि॒ति सु॒वः – ग॒म् ।

लो॒क॒म् । ए॒ति । 25 (53)

(ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नो – व्य॑न्या – दे॒षु – य॒ज॒मा॒न – स्त्री॑णि॒ च) (A5)

5.5.6.1

अ॒ग्न आ॒ या॒हि वी॒त॒य इ॒त्याहा॑-हू॒त्वै॒वैन॑-म॒ग्निं दू॒तं ँ॑वृ॒णीम॑ह इ॒त्याह॑
हू॒त्वै॒वैनं॑ ँ॒वृ॒णीते॑ ऽग्नि॒नाऽग्निः॑ स॒मि॒ध्यत॑ इ॒त्याह॑ स॒मि॒न्ध ए॒वैन॑म॒ग्निर्वृ॒त्राणि॑
ज॒ङ्घ॒नदि॒त्याह॑ स॒मि॒द्ध ए॒वास्मि॑न्नि॒न्द्रि॒यं द॒धा॒त्यग्नेः॑ स्तो॒मं म॒नाम॑ह इ॒त्याह॑
म॒नु॒त ए॒वैन॑मे॒तानि॑ वा अ॒ह्नां॑ रू॒पा॒ण्य- [ ] 26

5.5.6.1 - Padam

अ॒ग्ने॑ । ए॒ति॑ । या॒हि॑ । वी॒तये॑ । इ॒ति॑ । आ॒ह॑ । अ॒ह॒त॑ । ए॒व॑ । ए॒न॒म् ।
अ॒ग्नि॒म् । दू॒त॒म् । वृ॒णी॒महे॑ । इ॒ति॑ । आ॒ह॑ । हू॒त्वा । ए॒व॑ । ए॒न॒म् ।
वृ॒णी॒ते॑ । अ॒ग्नि॒ना॑ । अ॒ग्निः॑ । स॒मि॒ति॑ । इ॒ध्य॒ते॑ । इ॒ति॑ । आ॒ह॑ ।
स॒मि॒ति॑ । इ॒न्धे॑ । ए॒व॑ । ए॒न॒म् । अ॒ग्निः॑ । वृ॒त्रा॒णि॑ । ज॒ङ्घ॒न॒त् । इ॒ति॑ ।
आ॒ह॑ । स॒मि॒द्ध॒ इति॑ सं – इ॒द्धे॑ । ए॒व॑ । अ॒स्मि॒न् । इ॒न्द्रि॒य॒म् ।
द॒धा॒ति॑ । अ॒ग्नेः॑ । स्तो॒म॒म् । म॒ना॒महे॑ । इ॒ति॑ । आ॒ह॑ । म॒नु॒ते॑ । ए॒व॑ ।
ए॒न॒म् । ए॒ता॒नि॑ । वै । अ॒ह्ना॒म् । रू॒पा॒णि॑ । 26 (50)

5.5.6.2

– न्व॒हमे॑वैनं॑ चि॒नु॒ते॑ ऽवा॒ह्ना॑ रू॒पा॒णि॑ रु॒न्धे॑ ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नो॑ वद॒न्ति॑
क॒स्मा॒त् स॒त्या॒द्या॒तया॑म्नीर॒न्या॑ इ॒ष्ट॒का॑ अ॒या॒तया॑म्नी लो॒कं पृ॒णे॒त्यैन्द्रा॑ग्नी
हि॒ बा॒र्ह॒स्प॒त्ये॒ति॑ ब्रू॒या॒दिन्द्रा॑ग्नी च॒ हि॒ दे॒वा॒नां॑ बृ॒ह॒स्प॒ति॒श्चा॒या॒तया॑मानो
ऽनु॒च॒र॒व॒ती॑ भव॒त्य॒जा॒मि॒त्वा॒या॑ – नु॒ष्टु॒भा॒ऽनु॑ च॒र॒त्या॒त्मा॑ वै लो॒कं पृ॒णा॑
प्रा॒णो॑ ऽनु॒ष्टु॒प् तस्मा॑त् प्रा॒णः॑ सर्वा॒ण्य॒ङ्गान्य॑नु च॒र॒ति॑ ता अ॒स्य॑
सू॒द॒दो॒ह॒स॑ – [ ] 27

5.5.6.2 - Padam

Ending word , with letter 'gni' is pragraham. But not followed by starting letter 'hi". (Tai. pra. skm. 4-34, 4-36)

अ॒न्व॒ह॒मि॒त्य॒नु॒ – अ॒ह॒म् । ए॒व । ए॒न॒म् । चि॒नु॒ते ।
 अ॒वे॒ति॒ । अ॒ह्ना॒म् । रू॒पा॒णि॒ । स॒न्धे॒ । ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒न॒ इति॑ ब्र॒ह्म॒-वा॒दि॒नः॑ ।
 व॒द॒न्ति॒ । क॒स्मा॒त् । स॒त्यात् । या॒त॒या॒म्नी॒रि॒ति॒ या॒त – या॒म्नीः॑ ।
 अ॒न्याः॑ । इ॒ष्ट॒काः॑ । अ॒या॒त॒या॒म्नी॒त्य॒या॒त॒-या॒म्नी॒ । लो॒कं॒पृ॒णे॒ति॒
 लो॒कं – पृ॒णा॒ । इति॑ । ऐ॒न्द्रा॒ग्नी॒त्यै॒न्द्र॒-अ॒ग्नी॒ । हि॒ । बा॒र्ह॒स्प॒त्या॒ ।
 इति॑ । ब्रू॒यात् । इ॒न्द्रा॒ग्नी॒ इती॒न्द्र॒ – अ॒ग्नी॒ । च॒ । हि॒ । दे॒वा॒ना॒म् ।
 बृ॒ह॒स्प॒तिः॑ । च॒ । आ॒या॒त॒या॒मा॒न॒ इत्या॒या॒त – या॒मा॒नः॑ ।
 अ॒नु॒च॒र॒व॒ती॒त्य॒नु॒च॒र – व॒ती॒ । भ॒व॒ति॒ । अ॒जा॒मि॒त्वा॒ये॒त्य॒जा॒मि॒-त्वा॒य॒ ।
 अ॒नु॒ष्टु॒भे॒त्य॒नु॒ – स्तु॒भा॒ । अ॒न्वि॒ति॒ । च॒र॒ति॒ । आ॒त्मा॒ । वै॒ ।
 लो॒कं॒पृ॒णे॒ति॒ लो॒कं – पृ॒णा॒ । प्रा॒ण॒ इति॑ प्र – अ॒नः॑ ।
 अ॒नु॒ष्टु॒बि॒त्य॒नु॒ – स्तु॒प् । त॒स्मा॒त् । प्रा॒ण॒ इति॑ प्र – अ॒नः॑ । स॒र्वा॒णि॒ ।
 अ॒ङ्गा॒नि॒ । अ॒न्वि॒ति॒ । च॒र॒ति॒ । ताः॑ । अ॒स्य॒ । सू॒द॒दो॒ह॒स॒ इति॑
 सू॒द – दो॒ह॒सः॑ । 27 (50)

5.5.6.3

इ॒त्याह॑ तस्मा॒त् पर॑षिपर॒षि र॒सः सोम॑ः श्री॒णन्ति॑ पृ॒श्नय॑ इ॒त्याहान्नं॑
वै पृ॒श्न्यन्न॑मे॒वाव रु॒न्धेऽर्को॑ वा अ॒ग्निर्कोऽन्न॑मन्नमे॒वाव रु॒न्धे जन्म॑न्
दे॒वानां॑ वि॒शस्त्रि॑ष्वा रो॒चने॑ दि॒व इ॒त्याहे॒माने॒वास्मै॑ लो॒कान्
ज्योति॑ष्मतः करोति यो वा इ॒ष्टका॑नां प्रति॒ष्ठां वैद॑ प्रत्ये॒व तिष्ठ॑ति तया
( ) दे॒वतया॑ऽङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वा सी॒देत्या॑है॒षा वा इ॒ष्टका॑नां प्रति॒ष्ठा य ए॒वं
वैद॑ प्रत्ये॒व तिष्ठ॑ति । 28

5.5.6.3 - Padam

इति॑ । आ॒ह । तस्मा॒त् । पर॑षिपर॒षीति॑ पर॒षि – पर॒षि । र॒सः ।
सोम॑म् । श्री॒णन्ति॑ । पृ॒श्नयः॑ । इति॑ । आ॒ह । अ॒न्नम् । वै । पृ॒श्नि ।
अ॒न्नम् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । अ॒र्कः । वै । अ॒ग्निः । अ॒र्कः ।
अ॒न्नम् । अ॒न्नम् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । जन्म॑न् । दे॒वाना॑म् ।
वि॒शः । त्रि॒षु । ए॒ति । रो॒चने॑ । दि॒वः । इति॑ । आ॒ह । इ॒मान् । ए॒व ।
अ॒स्मै । लो॒कान् । ज्योति॑ष्मतः । करोति॑ । यः । वै । इ॒ष्टका॑नाम् ।
प्रति॑ष्ठामिति॑ प्रति – स्था॒म् । वैद॑ । प्रतीति॑ । ए॒व । तिष्ठ॑ति ।

तया॑ ( ) । दे॒वत॑या । अ॒ङ्गिर॑स्वत् । ध्रु॒वा । सी॒द । इति॑ । आ॒ह ।
ए॒षा । वै । इ॒ष्टका॑नाम् । प्र॒तिष्ठे॑ति प्रति – स्था । यः । ए॒वम् । वे॒द ।
प्र॒तीति॑ । ए॒व । तिष्ठ॑ति । 28 (66)

(रू॒पाणि॑ – सू॒ददो॑हस – स्त॒या – षोड॑श च) (A6)

5.5.7.1

सु॒वर्गा॑य वा ए॒ष लो॒काय॑ ची॒यते॑ यद॒ग्निर्व॑ज्र ए॒काद॑शिनी
यद॒ग्नावे॑काद॒शिनीं॑ मि॒नुयाद्-व॑ज्रेणै॒नꣳ सु॒वर्गाल्लो॒कादन्त॑र्दध्याद्यन्न
मि॒नुया॑त् स्वरु॒भिः प॑शून् व्य॒र्धये॑दे॒कयू॑पं मि॒नोति॑ नैनं॒ वज्रे॑ण
सु॒वर्गाल्लो॒कादन्त॑र्दधाति न स्वरु॒भिः प॑शून् व्य॒र्धय॑ति वि वा ए॒ष
इन्द्रि॑येण वी॒र्ये॑ण॒र्ध्यते॑ योऽग्निं चि॒न्व-न्न॑धिका॒मत्यै॑न्द्रि॒य- [ ] 29

5.5.7.1 - Padam

सु॒वर्गा॑येति सु॒वः – गा॑य । वै । ए॒षः । लो॒काय॑ । ची॒यते॑ । यत् ।
अ॒ग्निः । व॑ज्रः । ए॒काद॑शिनी॑ । यत् । अ॒ग्नौ । ए॒काद॑शिनी॑म् ।
मि॒नुया॑त् । व॑ज्रेण । ए॒नम् । सु॒वर्गा॑दिति सु॒वः – गा॑त् । लो॒कात् ।
अ॒न्तः । द॑ध्यात् । यत् । न । मि॒नुया॑त् । स्वरु॒भिरि॑ति स्वरु – भिः ।

प॒शून् । वी॒ति॑ । अ॒र्धये॑त् । ए॒कयू॑पमित्ये॒क – यू॒पम् । मि॒नोति॑ । न ।
ए॒नम् । वज्रे॑ण । सु॒वर्गा॑दिति सु॒वः – गा॒त् । लो॒कात् ।
अ॒न्तर्द॑धातीत्यन्तः – द॒धाति॑ । न । स्वरु॑भिरिति स्वरु॑-भिः । प॒शून् ।
वी॒ति॑ । अ॒र्धय॑ति । वी॒ति॑ । वै । ए॒षः । इ॒न्द्रिये॑ण । वी॒र्ये॑ण । ऋ॒ध्यते॑ ।
यः । अ॒ग्निम् । चि॒न्वन् । अ॒धिक्राम॑तीत्यधि – क्राम॑ति ।

ऐ॒न्द्रिया॑ । 29 (50)

5.5.7.2

-र्चा ऽऽक्र॑मणं प्रती॑ष्टकामुप॑ द॒ध्यान्ने॑न्द्रिये॑ण वी॒र्ये॑ण व्य॑ध्यते रु॒द्रो वा
ए॒ष यद॑ग्निस्तस्य॑ तिस्रः॑ शर॒व्याः प्रती॑ची तिरश्च्य॑नूची॒ ताभ्यो॑ वा
ए॒ष आ वृ॑श्च्यते योऽग्निं॑ चि॒नुते॑ ऽग्निं चि॒त्वा तिसृ॑धन्वमया॑चितं
ब्रा॒ह्म॒णाय॑ दद्यात् ताभ्य॑ ए॒व नम॑स्करोत्यथो॒ ताभ्य॑ ए॒वाऽऽत्मानं॑
निष्क्री॑णीते॒ यत्ते॑ रु॒द्र पु॒रो – [ ] 30

5.5.7.2 - Padam

ऋ॒चा । आ॒क्र॒म॒ण॒मि॒त्या॑ – क्र॒म॒ण॒म् । प्र॒ती॒ति॑ । इ॒ष्ट॒का॒म् । उ॒पे॒ति॑ ।
द॒ध्या॒त् । न । इ॒न्द्रि॒ये॒ण॑ । वी॒र्ये॑ण । वी॒ति॑ । ऋ॒ध्य॒ते॑ । रु॒द्रः॑ । वै ।
ए॒षः॑ । य॒त् । अ॒ग्निः॑ । त॒स्य॑ । ति॒स्रः॑ । श॒र॒व्याः॑ । प्र॒ती॒ची॑ । ति॒र॒श्ची॑ ।
अ॒नू॒ची॑ । ता॒भ्यः॑ । वै । ए॒षः॑ । ए॒ति॑ । वृ॒श्च्य॒ते॑ । यः॑ । अ॒ग्नि॒म् ।
चि॒नु॒ते॑ । अ॒ग्नि॒म् । चि॒त्वा । ति॒सृ॒ध॒न्व॒मि॒ति॑ ति॒सृ॒ – ध॒न्व॒म् ।
अ॒या॒चि॒त॒म् । ब्रा॒ह्म॒णा॒य॑ । द॒द्या॒त् । ता॒भ्यः॑ । ए॒व । न॒मः॑ । क॒रो॒ति॑ ।
अ॒थो॒ इति॑ । ता॒भ्यः॑ । ए॒व । आ॒त्मा॒न॒म् । नि॒रि॒ति॑ । क्री॒णी॒ते॑ । य॒त् ।
ते॑ । रु॒द्र॒ । पु॒रः॑ । 30 (50)

5.5.7.3

ध॒नु॒स्तद्-वा॒तो॒ अनु॑ वा॒तु॒ ते॒ तस्मै॑ ते॒ रु॒द्र॒ सँव॑त्स॒रेण॑ न॒म॒स्क॒रो॒मि॒
य॒त्ते॑ रु॒द्र॒ दक्षि॑णा ध॒नु॒स्तद्-वा॒तो॒ अनु॑ वा॒तु॒ ते॒ तस्मै॑ ते॒ रु॒द्र॒
प॒रि॒व॒त्स॒रेण॑ न॒म॒स्क॒रो॒मि॒ य॒त्ते॑ रु॒द्र॒ प॒श्चा॒द्ध॒नु॒स्तद्-वा॒तो॒ अनु॑ वा॒तु॒ ते॒
तस्मै॑ ते॒ रु॒द्रे॒दा॒व॒त्स॒रेण॑ न॒म॒स्क॒रो॒मि॒ य॒त्ते॑ रु॒द्रो॒त्त॒रा॒द्ध॒नु॒स्त॒ – [ ] 31

5.5.7.3 - Padam

ध॒नुः॑ । तत् । वा॒तः॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । वा॒तु॑ । ते॒ । तस्मै॑ ॥ ते॒ । रु॒द्र ।
सँ॒व॒थ्स॒रे॒णे॒ति॑ सं – व॒थ्स॒रे॒ण॑ । नमः॑ । क॒रो॒मि॑ । यत् । ते॒ । रु॒द्र ।
दक्षि॑णा । ध॒नुः॑ । तत् । वा॒तः॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । वा॒तु॑ । ते॒ । तस्मै॑ ॥ ते॒ ।
रु॒द्र । प॒रि॒व॒थ्स॒रे॒णे॒ति॑ प॒रि – व॒थ्स॒रे॒ण॑ । नमः॑ । क॒रो॒मि॑ । यत् । ते॒ ।
रु॒द्र । प॒श्चा॒त् । ध॒नुः॑ । तत् । वा॒तः॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । वा॒तु॑ । ते॒ । तस्मै॑ ॥
ते॒ । रु॒द्र । इ॒दा॒व॒थ्स॒रे॒ण॑ । नमः॑ । क॒रो॒मि॑ । यत् । ते॒ । रु॒द्र ।
उ॒त्त॒रा॒दि॒त्यु॒त् – त॒रा॒त् । ध॒नुः॑ । तत् । 31 (50)

5.5.7.4

द्वा॒तो॒ अनु॑ वा॒तु॑ ते॒ तस्मै॑ ते॒ रु॒द्रे॒दु॒व॒थ्स॒रे॒ण॑ नम॑स्करोमि॒ यत्ते॑ रु॒द्रो॒प॒रि॒
ध॒नु॒स्तद्-वा॒तो॒ अनु॑ वा॒तु॑ ते॒ तस्मै॑ ते॒ रु॒द्र व॒थ्स॒रे॒ण॑ नम॑स्करोमि॒ रु॒द्रो॒
वा ए॒ष य॒द॒ग्निः॑ स य॒था व्या॒घ्रः॑ कु॒ब्ध॒स्ति॒ष्ठ॒त्ये॒वं वा॑ ए॒ष ए॒तर्हि॑
सञ्चि॑तमे॒तैरु॒प ति॒ष्ठते॑ नम॑स्कारैरे॒वैन॑ श॒मय॑ति ये॒ऽग्नयः॑- [ ] 32

5.5.7.4 - Padam

वा॒तः । अ॒न्वि॒ति॑ । वा॒तु॒ । ते॒ । तस्मै॑ ॥ ते॒ । रु॒द्र॒ । इ॒दु॒व॒थ्स॒रे॒णे॒ती॒दु॒-
व॒थ्स॒रे॒ण॑ । नमः॑ । क॒रो॒मि॑ । यत् । ते॒ । रु॒द्र॒ । उ॒परि॑ । ध॒नुः॑ । तत् ।
वा॒तः । अ॒न्वि॒ति॑ । वा॒तु॒ । ते॒ । तस्मै॑ ॥ ते॒ । रु॒द्र॒ । व॒थ्स॒रे॒ण॑ । नमः॑ ।
क॒रो॒मि॑ । रु॒द्रः॑ । वै । ए॒षः॑ । यत् । अ॒ग्निः॑ । सः । यथा॑ । व्याघ्रः॑ ।
क्रु॒द्धः॑ । तिष्ठ॑ति । ए॒वम् । वै । ए॒षः॑ । ए॒तर्हि॑ । सञ्चि॑तमिति॒
सं - चि॑तम् । ए॒तैः॑ । उ॒पे॒ति॑ । तिष्ठ॑ते । नम॑स्कारैरिति॒ नमः॑-का॒रैः॑ ।
ए॒व । ए॒नम् । श॒मय॑ति । ये॒ । अ॒ग्नयः॑ । 32 (50)

5.5.7.5

पु॒री॒ष्याः॑ प्र॒वि॒ष्टाः॑ पृ॒थि॒वीम॑नु । तेषां॑ त्वम॑स्युत्तमः॒ प्र॒णो जी॒वा॒तवे॑ सु॒व ।
आपं॑ त्वा॒ग्ने॒ मन॑सा ऽऽपं॑ त्वा॒ग्ने॒ तप॑सा ऽऽपं॑ त्वा॒ग्ने॒ दी॒क्षया॑ ऽऽपं॑
त्वा॒ग्ने॒ उप॑स॒द्भिरा॑पं॒ त्वा॒ग्ने॒ सु॒त्यया॑ ऽऽपं॑ त्वा॒ग्ने॒ दक्षि॑णा॒भिरा॑पं॒
त्वा॒ग्ने॒ ऽव॑भृ॒थेना॑पं॒ त्वा॒ग्ने॒ व॒शया॑ ऽऽपं॑ त्वा॒ग्ने॒ स्व॒गाका॑रेणे॒त्याहै॑
( ) षा॒ वा अ॒ग्नेरा॑प्तिस्तयै॒वैन॑मा॒प्नोति॑ । 33

5.5.7.5 - Padam

पु॒री॒ष्याः॑ । प्र॒वि॒ष्टा॑ इति॒ प्र – वि॒ष्टाः॑ । पृ॒थि॒वी॒म् । अनु॑ । तेषा॑म् ।
त्वम् । अ॒सि॒ । उ॒त्त॒म॒ इत्यु॑त् – त॒मः॑ । प्रेति॑ । नः॑ । जी॒वा॒त॒वे॑ ।
सु॒व॒ । आ॒प॒म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ । म॒न॒सा॑ । आ॒प॒म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ ।
त॒प॒सा॑ । आ॒प॒म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ । दी॒क्ष॒या॑ । आ॒प॒म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ ।
उ॒प॒स॒द्भि॒रित्यु॑प॒सत् – भिः॑ । आ॒प॒म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ । सु॒त्य॒या॑ ।
आ॒प॒म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ । दक्षि॑णाभिः । आ॒प॒म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ ।
अ॒व॒भृ॒थे॒नेत्य॑व – भृ॒थे॒न॑ । आ॒प॒म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ । व॒श॒या॑ । आ॒प॒म् ।
त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ । स्व॒गा॒का॒रेणे॑ति॒ स्व॒गा – का॒रेण॑ । इति॑ । आ॒ह ( ) ।
ए॒षा । वै । अ॒ग्नेः॑ । आ॒प्तिः॑ । त॒या॑ । ए॒व । ए॒न॒म् । आ॒प्नो॑ति । 33 58)
(ऐ॒न्द्रि॒या – पु॒र – उ॒त्तरा॑द्धनु॒स्त– द॒ग्न॒य – आ॒हा – ष्ठी॑ च) (A7)

5.5.8.1

गा॒य॒त्रेण॑ पु॒र॒स्ता॒दुप॑ तिष्ठते प्रा॒ण॒मे॒वास्मि॑न् दधाति बृ॒हद्–रथं॑ त॒रा॒भ्यां॑
प॒क्षा॒वो॒ज ए॒वास्मि॑न् दधात्यु॒त्त॒रा॒य॒ज्ञा–य॒ज्ञि॒येन॑ पु॒च्छ॒मृ॒तु॒ष्वे॒व प्र॒ति॑

तिष्ठति॑ पृ॒ष्ठैरु॒प॑ तिष्ठते॑ तेजो॑ वै पृ॒ष्ठानि॑ तेज॑ ए॒वास्मिन्॑ दधाति॑
 प्र॒जाप॑तिर॒ग्निम॑सृजत॑ सोऽस्मा॑त् सृष्टः॑ परा॑डै॒त् तं वा॑रवन्तीये॑ना-
 वारय॑त तद्-वारवन्तीय॑स्य वारवन्तीय॑त्वञ् श्यै॒तेन॑ श्ये॒ती अ॑कुरु॒त
 तच्छ॑यै॒तस्य॑ श्यै॒तत्त्वं - [ ] 34

5.5.8.1 - Padam

गा॒यत्रे॑ण । पु॒रस्ता॑त् । उ॒पेति॑ । तिष्ठ॑ते । प्रा॒णमि॑ति प्र - अ॒नम् । ए॒व ।
 अ॒स्मिन् । द॒धाति॑ । बृ॒हद्र॑थन्तरा॒भ्यामि॑ति बृ॒हत् - र॑थन्तरा॒भ्याम् ।
 प॒क्षौ । ओ॒जः । ए॒व । अ॒स्मिन् । द॒धाति॑ । ऋ॒तुस्था॑य॒ज्ञाय॑ज्ञि॒येन॑ ।
 पु॒च्छम् । ऋ॒तुषु॑ । ए॒व । प्र॒तीति॑ । तिष्ठ॑ति । पृ॒ष्ठैः । उ॒पेति॑ । तिष्ठ॑ते ।
 तेजः॑ । वै । पृ॒ष्ठानि॑ । तेजः॑ । ए॒व । अ॒स्मिन् । द॒धाति॑ ।
 प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा - प॒तिः । अ॒ग्निम् । अ॒सृज॑त । सः । अ॒स्मात् ।
 सृष्टः॑ । परा॑ड् । ऐ॒त् । तम् । वा॒रव॑न्तीये॒नेति॑ वा॒र - व॑न्तीये॒न ।
 अ॒वा॒रय॑त । तत् । वा॒रव॑न्तीय॒स्येति॑ वा॒र - व॑न्तीय॒स्य ।
 वा॒रव॑न्तीय॒त्वमि॑ति वा॒रव॑न्तीय - त्वम् । श्यै॒तेन॑ । श्ये॒ती । अ॑कुरु॒त ।

तत् । श्यै॒तस्य॑ । श्यै॒तत्वमि॑ति श्यै॒त – त्वम् । 34 (50)

5.5.8.2

यद्-वार॑वन्तीये॒नोप॑तिष्ठते॒ वार॑यत ऐ॒वैन॑ श्यै॒तेन॑ श्ये॒ती कुरु॑ते
प्र॒जाप॑ते-हृ॒दये॑ना-पि॒पक्षं॑ प्रत्युप॑ तिष्ठते प्रे॒माणमे॑वास्य॒ गच्छ॑ति
प्रा॒च्या त्वा दि॒शा सा॒दयामि॑ गाय॒त्रेण॑ छन्द॒साऽग्नि॑ना दे॒वतया॑ऽग्नेः
शीर्॒ष्णाग्नेः॑ शिर॒ उप॑ दधामि॒ दक्षि॑णया त्वा दि॒शा सा॒दयामि॑ त्रैष्टु॒भेन॑
छन्द॒सेन्द्रे॑ण दे॒वतया॑ऽग्नेः पक्षे॒णाग्नेः॑ पक्षमु॒प दधामि॑ प्र॒तीच्या॑ त्वा
दि॒शा सा॒दयामि॑ – [ ] 35

5.5.8.2 - Padam

यत् । वार॑वन्तीये॒नेति॑ वार – वन्तीये॒न । उप॑तिष्ठत इत्यु॒प – तिष्ठ॑ते ।
वार॑यते । ए॒व । ए॒नम् । श्यै॒तेन॑ । श्ये॒ती । कुरु॑ते । प्र॒जाप॑तेहृ॒दये॑न ।
अ॒पिपक्ष॑मित्यपि – पक्षम् । प्र॒ति । उपे॑ति । तिष्ठ॑ते । प्रे॒माणम् । ए॒व ।
अ॒स्य । गच्छ॑ति । प्रा॒च्या । त्वा । दि॒शा । सा॒दयामि॑ । गाय॒त्रेण॑ ।
छन्द॒सा । अ॒ग्निना॑ । दे॒वतया॑ । अ॒ग्नेः । शी॒र्ष्णा । अ॒ग्नेः । शिरः॑ ।
उपे॑ति । दधामि॑ । दक्षि॑णया । त्वा । दि॒शा । सा॒दयामि॑ । त्रैष्टु॒भेन॑ ।

छन्दसा । इन्द्रेण । देवतया । अग्नेः । पक्षेण । अग्नेः । पक्षम् ।
उपेति । दधामि । प्रतीच्या । त्वा । दिशा । सादयामि । 35 (50)

5.5.8.3

जागतेन छन्दसा सवित्रा देवतयाऽग्नेः पुच्छेनाग्नेः पुच्छमुप
दधाम्युदीच्या त्वा दिशा सादयाम्यानुष्टुभेन छन्दसा मित्रावरुणाभ्यां
देवतयाऽग्नेः पक्षेणाग्नेः पक्षमुप दधाम्यूर्ध्वया त्वा दिशा सादयामि
पाङ्गेन छन्दसा बृहस्पतिना देवतयाऽग्नेः पृष्ठेनाग्नेः पृष्ठमुप दधामि
योऽवा अपात्मानमग्निं चिनुतेऽपात्माऽमुष्मिन् लोके भवति यः
सात्मानं चिनुते ( ) सात्माऽमुष्मिन् लोके भवत्यात्मेष्टका उप
दधात्येष वा अग्नेरात्मा सात्मानमेवाग्निं चिनुते सात्माऽमुष्मिन्
लोके भवति य एवं वेद । 36

5.5.8.3 - Padam

जागतेन । छन्दसा । सवित्रा । देवतया । अग्नेः । पुच्छेन । अग्नेः ।
पुच्छम् । उपेति । दधामि । उदीच्या । त्वा । दिशा । सादयामि ।
आनुष्टुभेनेत्यानु – स्तुभेन । छन्दसा ।

मि॒त्रावरु॑णाभ्यामि॒ति मि॒त्रा-वरु॑णाभ्याम् । दे॒वत॑या । अ॒ग्नेः । प॒क्षेण॑ ।
अ॒ग्नेः । प॒क्षम् । उ॒पेति॑ । द॒धामि॑ । ऊ॒र्ध्वया॑ । त्वा । दि॒शा ।
सा॒दया॑मि । पा॒ङ्केन॑ । छ॒न्दसा॑ । बृ॒हस्प॑तिना । दे॒वत॑या । अ॒ग्नेः ।
पृ॒ष्ठेन॑ । अ॒ग्नेः । पृ॒ष्ठम् । उ॒पेति॑ । द॒धामि॑ । यः । वै ।
अ॒पा॒त्मान॑मित्यप॒-आ॒त्मान॑म् । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ ।
अ॒पा॒त्मेत्य॑प॒-आ॒त्मा । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । भ॒वति॑ । यः ।
सा॒त्मान॑मि॒ति स॒-आ॒त्मान॑म् । चि॒नुते॑ ( ) । सा॒त्मेति॑ स॒-आ॒त्मा ।
अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । भ॒वति॑ । आ॒त्मेष्ट॑का इ॒त्यात्म॑-इ॒ष्टकाः॑ । उ॒पेति॑ ।
द॒धाति॑ । ए॒षः । वै । अ॒ग्नेः । आ॒त्मा । सा॒त्मान॑मि॒ति स॒-आ॒त्मान॑म् ।
ए॒व । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ । सा॒त्मेति॑ स॒-आ॒त्मा । अ॒मुष्मि॑न् ।
लो॒के । भ॒वति॑ । यः । ए॒वम् । वे॒द । 36 (72)

(इ॒यैत॑त्त्वं - प्र॒तीच्या॑ त्वा दि॒शा सा॒दया॑मि - यः सा॒त्मानं॑ चि॒नुते॑ -
द्वाविं॑शतिश्च) (A8)

5.5.9.1

अ॒ग्न॑ उ॒दधे॑ या॒ त इ॒षु॒र्यु॒वा॒ नाम॑ तया॑ नो॒ मृ॒ड॒ तस्या॑स्ते॒ नम॑स्तस्यास्त॒
उप॑ जी॒वन्तो॑ भू॒यास्मा॒ग्ने दु॒ध्र ग॒ह्य कि॒ञ्शिल॑ व॒न्य या॒ त इ॒षु॒र्यु॒वा॒
नाम॑ तया॑ नो॒ मृ॒ड॒ तस्या॑स्ते॒ नम॑स्तस्यास्त॒ उप॑ जी॒वन्तो॑ भू॒यास्म
पञ्च॑ वा ए॒ते॒ऽग्नयो॑ यच्चि॒तय॑ उ॒दधि॑रे॒व नाम॑ प्रथ॒मो दु॒ध्रो- [ ] 37

5.5.9.1 - Padam

अ॒ग्ने॑ । उ॒दध॑ इ॒त्यु॒द - धे॑ । या॒ । ते॒ । इ॒षुः॑ । यु॒वा । ना॒म । तया॑ ।
नः॑ । मृ॒ड॒ । तस्याः॑ । ते॒ । नमः॑ । तस्याः॑ । ते॒ । उपे॑ति । जी॒वन्तः॑ ।
भू॒यास्म । अ॒ग्ने॑ । दु॒ध्र । ग॒ह्य । कि॒ञ्शिल॑ । व॒न्य । या॒ । ते॒ ।
इ॒षुः॑ । यु॒वा । ना॒म । तया॑ । नः॑ । मृ॒ड॒ । तस्याः॑ । ते॒ । नमः॑ ।
तस्याः॑ । ते॒ । उपे॑ति । जी॒वन्तः॑ । भू॒यास्म । पञ्च॑ । वै । ए॒ते ।
अ॒ग्नयः॑ । यत् । चि॒तयः॑ । उ॒दधि॑रित्यु॒द - धिः॑ । ए॒व । ना॒म ।
प्रथ॑मः । दु॒ध्रः॑ । 37 (50)

5.5.9.2

द्वितीयो ग॒ह्यस्त्तृतीयः॑ कि॒ञ् शिलश्चतु॑र्थो व॒न्यः पञ्च॑मस्तेभ्यो
यदाहु॑तीर्न जुहु॒यादध्व॑र्युं च यज॑मानं च प्र द॒हेयु॑र्यदेता
आहु॑तीर्जुहोति॑ भा॒गधे॑येनै॒वैनाञ्छ॑मयति॑ नाऽऽ*ति॒माच्छ॑त्यदध्व॑र्युर्न
यज॑मानो वाङ्म आ॒सन् न॒सोः प्रा॒णोऽक्ष्योश्चक्षुः॑ कर्णयोः॑ श्रोत्रं
बाहु॑वोर्बल-मू॒रुवो॑रोजोऽरि॒ष्टा वि॒श्वान्यङ्गानि॑ तनू- [ ] 38

5.5.9.2 - Padam

द्वितीयः । ग॒ह्यः । तृतीयः । कि॒ञ् शिलः । चतु॑र्थः । व॒न्यः ।
पञ्च॑मः । तेभ्यः । यत् । आहु॑तीरित्या - हु॒तीः । न । जुहु॒यात् ।
अध्व॑र्युम् । च । यज॑मानम् । च । प्रेति॑ । द॒हेयुः । यत् । ए॒ताः ।
आहु॑तीरित्या - हू॒तीः । जुहोति॑ । भा॒गधे॑येनेति॑ भा॒ग-धे॑येन । ए॒व ।
ए॒नान् । श॒मय॑ति । न । आ॒र्तिम् । ए॒ति । ऋ॒च्छति॑ । अध्व॑र्युः । न ।
यज॑मानः । वाक् । मे । आ॒सन् । न॒सोः । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः ।
अ॒क्ष्योः । चक्षुः॑ । कर्ण॑योः । श्रोत्र॑म् । बाहु॑वोः । ब॒लम् । ऊ॒रुवोः ।
ओजः॑ । अरि॒ष्टा । वि॒श्वानि॑ । अ॒ङ्गानि॑ । तनूः । 38 (50)

5.5.9.3

–स्तनु॒वा॑ मे॒ सह॑ नम॒स्ते॑ अस्तु॒ मा मा॑ हि॒॒सी॒रप॑ वा ए॒तस्मा॑त्
प्रा॒णाः॑ क्रा॒मन्ति॑ यो॒ऽग्निं॑ चि॒न्वन्न॑धि॒ क्रा॒मति॑ वाङ्म॒ आसन्॑ न॒सोः॑
प्रा॒ण इत्या॑ह प्रा॒णाने॒वाऽऽत्मन्॑ ध॒त्ते यो॒ रुद्रो॑ अ॒ग्नौ यो॒ अप्सु॑ य
ओष॑धीषु॒ यो रुद्रो॑ वि॒श्वा भु॒वनाऽऽवि॑वेश॒ तस्मै॑ रु॒द्राय॑ नमो॑
अ॒स्त्वाहु॑तिभा॒गा वा अ॒न्ये रुद्रा॑ ह॒विर्भा॑गा – [ ] 39

5.5.9.3 - Padam

तनु॒वा॑ । मे॒ । सह॑ । नमः॑ । ते॒ । अस्तु॑ । मा । मा॑ । हि॒॒सीः॑ ।
अपे॑ति । वै । ए॒तस्मा॑त् । प्रा॒णा इति॑ प्र – अ॒नाः । क्रा॒मन्ति॑ । यः ।
अ॒ग्निम् । चि॒न्वन् । अ॒धिक्रा॑मतीत्य॒धि – क्रा॒मति॑ । वाक् । मे॒ ।
आ॒सन् । न॒सोः । प्रा॒ण इति॑ प्र – अ॒नः । इति॑ । आ॒ह । प्रा॒णानि॑ति
प्र – अ॒नान् । ए॒व । आ॒त्मन् । ध॒त्ते । यः । रुद्रः॑ । अ॒ग्नौ । यः ।
अ॒प्स्वि॒त्यप् – सु॑ । यः । ओष॑धीषु॒ यः । रुद्रः॑ । वि॒श्वा । भु॒वना ।
आ॒वि॒वेशे॑त्या॒ – वि॒वेश॑ । तस्मै॑ । रु॒द्राय॑ । नमः॑ । अस्तु॑ ।
आ॒हु॒तिभा॑गा इत्या॒हुति॑ – भा॒गाः । वै । अ॒न्ये । रुद्राः॑ ।

ह॒वि॒र्भा॒गा इति॑ ह॒विः – भा॒गाः । 39 (50)

5.5.9.4

अ॒न्ये श॑त॒रु॒द्री॒यꣳ हु॒त्वा गा॑वी॒धु॒कं च॒रु॒मे॒तेन॑ य॒जु॒षा च॒र॒मा॒या॒मि॒ष्टका॑यां
नि द॑द्ध्य॒ाद्-भा॒ग॒धे॒ये॒नै॒वैनꣳ श॑म॒यति॑ तस्य॒ त्वै श॑त॒रु॒द्री॒यꣳ
हु॒त॒मि॒त्याहु॑र्यस्यै॒तद॑ग्नौ क्रि॒यत॑ इति॒ वस॑वस्त्वा रु॒द्रैः पु॒रस्ता॑त् पा॒न्तु
पि॒तर॑स्त्वा यम॒रा॒जा॒नः पि॒तृभि॑र्दक्षि॒णतः॑ पा॒न्त्वादित्या॑स्त्वा वि॒श्वेर्दे॑वैः
पश्चा॑त् पा॒न्तु द्यु॒ता॒न॒स्त्वा मा॒रुतो॑ म॒रुद्भि॑रुत्तर॒तः पा॒तु – [ ] 40

5.5.9.4 - Padam

अ॒न्ये । श॑त॒रु॒द्री॒यमि॑ति श॒त – रु॒द्री॒यम् । हु॒त्वा । गा॑वी॒धु॒कम् ।
च॒रुम् । ए॒तेन॑ । य॒जु॒षा । च॒र॒मा॒याम् । इ॒ष्टका॑याम् । नी॒ति । द॑द्ध्य॒ात् ।
भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न । ए॒व । ए॒नम् । श॑म॒यति॑ । तस्य॒ । तु ।
वै । श॑त॒रु॒द्री॒यमि॑ति श॒त – रु॒द्री॒यम् । हु॒तम् । इति॑ । आ॒हुः ।
यस्य॑ । ए॒तत् । अ॒ग्नौ । क्रि॒यते॑ । इति॑ । वस॑वः । त्वा । रु॒द्रैः ।
पु॒रस्ता॑त् । पा॒न्तु । पि॒तरः॑ । त्वा । यम॒रा॒जा॒न इति॑ यम – रा॒जा॒नः ।
पि॒तृभि॑रिति॑ पि॒तृ – भिः । दक्षि॑णतः । पा॒न्तु । आ॒दि॒त्याः । त्वा ।

वि॒श्वैः॑ । दे॒वैः । प॒श्चात् । पा॒न्तु । द्यु॒ता॒नः । त्वा । मा॒रु॒तः ।

म॒रु॒द्भि॒रिति॑ म॒रुत् – भिः । उ॒त्तर॑त् इत्यु॒त् – त॒रतः॑ । पा॒तु । 40 (50)

5.5.9.5

दे॒वास्त्वे॒न्द्र॒ज्ये॒ष्ठा व॑रु॒णरा॒जानो॑ ऽध॒स्ता॒च्चो-प॑रि॒ष्ठाच्च॑ पा॒न्तु
न वा ए॒तेन॑ पू॒तो न मे॒ध्यो न प्रो॑क्षि॒तो यदे॒नम॑तः प्रा॒चीनं॑ प्रो॒क्षति॑
यथ् संचि॑त॒माज्ये॑न प्रो॒क्षति॑ तेन॑ पू॒तस्तेन॑ मे॒ध्यस्तेन॑ प्रो॒क्षितः॑ । 41

5.5.9.5 - Padam

दे॒वाः । त्व । इ॒न्द्र॒ज्ये॒ष्ठा इ॒तीन्द्र॑ – ज्ये॒ष्ठाः । व॑रु॒णरा॒जान इति॑
व॑रु॒ण – रा॒जानः॑ । अ॒धस्ता॑त् । च । उ॒परि॑ष्ठात् । च । पा॒न्तु । न ।
वै । ए॒तेन॑ । पू॒तः । न । मे॒ध्यः । न । प्रो॒क्षित॑ इति॒ प्र – उ॒क्षितः॑ ।
यत् । ए॒नम् । अ॒तः । प्रा॒चीन॑म् । प्रो॒क्षती॑ति॒ प्र – उ॒क्षति॑ । यथ् ।
सञ्चि॑त॒मिति॑ सं – चि॒तम् । आ॒ज्ये॑न । प्रो॒क्षती॑ति॒ प्र – उ॒क्षति॑ ।
तेन॑ । पू॒तः । तेन॑ । मे॒ध्यः । तेन॑ । प्रो॒क्षित॑ इति॒

प्र-उ॒क्षितः॑ । 41 (32) (दु॒ध – स्त॒नू – ह॒विर्भा॑गाः – पा॒तु –

द्वा॒त्रिं॒शच्च॑) (A9)

5.5.10.1

समीची॑ नामा॑सि प्राची॑ दि॒क्तस्या॑स्ते॒ ऽग्नि॑रधि॒पति॑ र॒सितो॑ र॒क्षिता॑
यश्चाधि॑पति॒ र्यश्च॑ गो॒प्ता ता॑भ्यां नमस्तौ॒नो मृ॑डयतां ते॒ यं द्वि॑ष्मो यश्च॑
नो द्वेष्टि॑ तं वाँ॑ ज॒म्भे द॑धाम्यो॒जस्विनी॑ नामा॑सि दक्षि॒णा दिक्
तस्या॑स्त॒ इन्द्रो॑ऽधि॒पतिः॑ पृ॒दाकुः॑ प्राची॑ नामा॑सि प्र॒तीची॑ दिक्
तस्या॑स्ते – [ ] 42

5.5.10.1 - Padam

समीची॑ । नाम॑ । अ॒सि । प्राची॑ । दिक् । तस्याः॑ । ते॒ । अ॒ग्निः ।
अधि॑पतिरित्यधि॑ – पतिः॑ । अ॒सितः॑ । र॒क्षिता॑ । यः । च ।
अधि॑पतिरित्यधि॑ – पतिः॑ । यः । च । गो॒प्ता । ता॑भ्याम् । नमः॑ । तौ ।
नः । मृ॒डय॑ताम् । ते॒ । यम् । द्वि॒ष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टि॑ । तम् ।
वाम् । ज॒म्भे । द॑धामि । ओ॒जस्विनी॑ । नाम॑ । अ॒सि । दक्षि॒णा ।
दिक् । तस्याः॑ । ते॒ । इन्द्रः॑ । अधि॑पतिरित्यधि॑ – पतिः॑ । पृ॒दाकुः॑ ।
प्राची॑ । नाम॑ । अ॒सि । प्र॒तीची॑ । दिक् । तस्याः॑ । ते॒ । 42 (50)

5.5.10.2

सोमोऽधिपतिः स्वजोऽवस्थावा नामा-स्युदीची दिक् तस्यास्ते
वरुणोऽधिपति-स्तिरश्च राजि-रधिपत्नी नामासि बृहती दिक् तस्यास्ते
बृहस्पति-रधिपतिः श्वित्रो वशिनी नामासीयं दिक् तस्यास्ते
यमोऽधिपतिः कल्माष ग्रीवो रक्षिता यश्चाधिपति र्यश्च गोप्ता ताभ्यां
नमस्तौ नो मृडयतां ते यं द्विष्मो यश्च - [ ] 43

5.5.10.2 - Padam

सोमः । अधिपतिरित्यधि - पतिः । स्वज इति स्व - जः ।
अवस्थावेत्यव - स्थावा । नाम । असि । उदीची । दिक् । तस्याः ।
ते । वरुणः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । तिरश्चराजिरिति तिरश्च-राजिः ।
अधिपत्नीत्यधि-पत्नी । नाम । असि । बृहती । दिक् । तस्याः । ते ।
बृहस्पतिः । अधिपतिरित्यधि - पतिः । श्वित्रः । वशिनी । नाम ।
असि । इयं । दिक् । तस्याः । ते । यमः । अधिपतिरित्यधि-पतिः ।
कल्माषग्रीव इति कल्माष - ग्रीवः । रक्षिता । यः । च ।
अधिपतिरित्यधि-पतिः । यः । च । गोप्ता । ताभ्याम् । नमः । तौ ।

नः । मृ॒डय॑ताम् । ते । यम् । द्वि॒ष्मः । यः । च । 43 (50)

5.5.10.3

नो॒ द्वेष्टि॑ तं वाँ॑ ज॒म्भे॑ द॒धाम्ये॑ता वै दे॒वता॑ अ॒ग्निं चि॒तꣳ र॑क्षन्ति
ताभ्यो॑ यदाहु॒तीर्न॑ जुहु॒यादध्व॑र्युं च यज॑मानं च ध्याये॒युर्यदे॑ता
आहु॒तीर्जु॑होति भा॒गधे॑येनै-वैनाञ्छ॑मयति नाऽऽ*र्ति॑माच्छ॑त्यध्व॒र्युर्न॑
यज॑मानो हे॒तयो॑ नाम स्थ॒ तेषाँ॑ वः पु॒रो गृ॒हा अ॒ग्निर्व॑ इ॒षवः॑
स॒लिलो॑ नि॒लिंपा॑ नाम - [ ] 44

5.5.10.3 - Padam

नः । द्वेष्टि॑ । तम् । वा॒म् । ज॒म्भे॑ । द॒धामि॑ । ए॒ताः । वै । दे॒वताः॑ ।
अ॒ग्निम् । चि॒तम् । र॑क्षन्ति । ता॒भ्यः । यत् । आहु॒तीरि॒त्या - हु॒तीः ।
न । जुहु॒यात् । अध्व॑र्युम् । च । यज॑मानम् । च । ध्याये॒युः । यत् ।
ए॒ताः । आहु॒तीरि॒त्या - हु॒तीः । जु॒होति॑ । भा॒गधे॑येनेति भा॒ग-धे॑येन ।
ए॒व । ए॒नान् । श॒मय॑ति । न । आ॒र्तिम् । ए॒ति । ऋ॒च्छति॑ । अध्व॑र्युः ।
न । यज॑मानः । हे॒तयः॑ । नाम । स्थ॒ । तेषा॑म् । वः । पु॒रः । गृ॒हाः ।
अ॒ग्निः । वः । इ॒षवः॑ । स॒लिलः॑ । नि॒लिंपा॑ इति नि-लिंपाः । नाम । 44 (50)

5.5.10.4

स्थ॑ तेषां॑ँ वो॑ दक्षि॑णा गृ॒हाः पि॒तरो॑ व इ॒षवः॑ स॒गरो॑ वज्रि॑णो नाम॑
स्थ॑ तेषां॑ँ वः॑ पश्चा॑द् गृ॒हाः स्व॒प्नो॑ व इ॒षवो॑ ग॒ह्वरो॑ ऽव॒स्थावा॑नो नाम॑
स्थ॑ तेषां॑ँ व उत्त॑राद् गृ॒हा आपो॑ व इ॒षवः॑ स॒मुद्रो॑-ऽधि॑पतयो॑ नाम॑
स्थ॑ तेषां॑ँ व उप॑रि गृ॒हा व॒र्षं॑ँ व इ॒षवो॑ ऽव॒स्वान् क्र॒व्या नाम॑ स्थ॑
पा॒र्त्थि॒वा-स्तेषां॑ँ व इ॒ह गृ॒हा- [ ] 45

5.5.10.4 - Padam

स्थ॑ । तेषा॑म् । वः॑ । दक्षि॑णा । गृ॒हाः । पि॒तरः॑ । वः॑ । इ॒षवः॑ ।
स॒गरः॑ । वज्रि॑णः । नाम॑ । स्थ॑ । तेषा॑म् । वः॑ । पश्चा॑त् । गृ॒हाः ।
स्व॒प्नः॑ । वः॑ । इ॒षवः॑ । ग॒ह्वरः॑ । अव॒स्थावा॑न इत्य॒व - स्था॑वानः ।
नाम॑ । स्थ॑ । तेषा॑म् । वः॑ । उत्त॑रादित्यु॒त् - त॒रात् । गृ॒हाः । आपः॑ ।
वः॑ । इ॒षवः॑ । स॒मुद्रः॑ । अधि॑पतय इत्य॒धि - प॒तयः॑ । नाम॑ । स्थ॑ ।
तेषा॑म् । वः॑ । उप॑रि । गृ॒हाः । व॒र्षम् । वः॑ । इ॒षवः॑ । अव॒स्वान् ।
क्र॒व्याः॑ । नाम॑ । स्थ॑ । पा॒र्त्थि॒वाः । तेषा॑म् । वः॑ । इ॒ह ।
गृ॒हाः । 45 (50)

5.5.10.5

अ॒न्नं॑ व॒ इ॒ष॒वो॑ ऽनि॒मि॒षो॑ वा॒तना॑मं ते॒भ्यो॑ वो नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑त ते यं
द्वि॒ष्मो॑ यश्च॒ नो॒ द्वेष्टि॑ तं वो॒ ज॒म्भे॑ द॒धामि॑ हु॒तादो॑ वा अ॒न्ये दे॒वा
अ॒हु॒तादो॑ऽन्ये॒ तान॑ग्नि॒चिदे॒वोभ॑यान् प्री॒णाति॑ द॒ध्ना म॑धुमि॒श्रेणै॒ता
आ॒हु॒तीर्जु॑होति भा॒गधे॑येनै॒वैनान्॑ प्री॒णात्य॑थो॒ खल्वा॑हु॒रिष्ट॑का॒ वै दे॒वा
अ॒हु॒ताद॑ इत्य – [ ] 46

5.5.10.5 - Padam

अ॒न्नम् । वः । इ॒ष॒वः । नि॒मि॒ष इति॑ नि – मि॒षः । वा॒तना॑ममि॒ति
वा॒त – ना॑मम् । ते॒भ्यः । वः । नमः॑ । ते । नः । मृ॒डय॑त । ते । यम् ।
द्वि॒ष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टि॑ । तम् । वः । ज॒म्भे॑ । द॒धामि॑ । हु॒ताद॑
इति॑ हु॒त – अ॒दः । वै । अ॒न्ये । दे॒वाः । अ॒हु॒ताद॑ इत्य॒हु॒त – अ॒दः ।
अ॒न्ये । तान् । अ॒ग्नि॒चिदि॑त्यग्नि – चि॒त् । ए॒व । उ॒भया॑न् । प्री॒णाति॑ ।
द॒ध्ना । म॑धुमि॒श्रेणे॑ति म॒धु – मि॒श्रेण॑ । ए॒ताः । आ॒हु॒तीरि॒त्या-हू॒तीः ।
जु॒होति॑ । भा॒गधे॑येनेति॑ भा॒ग – धे॑येन । ए॒व । ए॒नान् । प्री॒णाति॑ ।
अथो॑ इति॑ । ख॒लु । आ॒हुः । इ॒ष्टकाः॑ । वै । दे॒वाः ।

अ॒हु॒ता॒द इ॒त्य॒हु॒त – अ॒दः । इ॒ति । 46 (50)

5.5.10.6

–नु॒परि॒क्रामं॑ जु॒हो॒त्य॒परि॒वर्ग॑मे॒वैनान्॑ प्री॒णाती॑ म॒ञ् स्तन॑मूर्ज॒स्वन्तं॑
धया॒पां प्र॒प्या॒तम॑ग्ने॒ सरि॑रस्य॒ मध्ये॑ । उ॒थ्सं॑ जुष॒स्व म॑धु॒मन्त॑मूर्व
समु॒द्रिय॑ञ् सद॒नमा॑ वि॒शस्व॑ । यो वा अ॒ग्निं प्र॑युज्य न वि॒मुञ्च॑ति
यथाऽश्वो॑ यु॒क्तोऽवि॑मुच्यमानः क्षु॒ध्यन् प॑रा॒भव॑त्ये॒वम॑स्या॒ग्निः प॑रा
भव॑ति तं प॑रा॒भव॑न्तं य॒जमा॑नोऽनु॒ प॑रा भव॑ति सोऽग्निं॑ चि॒त्वा

लू॒क्षो – [ ] 47

5.5.10.6 - Padam

अनु॒परि॒क्राम॑मित्यनु – परि॒क्राम॑म् । जु॒होति॑ । अ॒परि॒वर्ग॑मित्यपरि –
वर्ग॑म् । ए॒व । ए॒नान् । प्री॒णाति॑ । इ॒मम् । स्तन॑म् । ऊ॒र्जस्व॑न्तम् ।
धय॑ । अ॒पाम् । प्र॒प्या॒तमि॑ति प्र–प्या॒तम् । अ॒ग्ने । स॒रि॒रस्य॑ । म॒ध्ये ।
उ॒थ्सम् । जुष॒स्व । म॑धु॒मन्त॑मि॒ति म॑धु–मन्तम् । ऊ॒र्व । समु॒द्रिय॑म् ।
सद॒नम् । ए॒ति । वि॒शस्व॑ । यः । वै । अ॒ग्निम् । प्र॑युज्येति
प्र – युज्य॑ । न । वि॒मुञ्च॑तीति वि – मुञ्च॑ति । यथा॑ । अ॒श्वः ।

यु॒क्तः । अ॒वि॒मु॒च्य॒मा॒न इ॒त्य॒वि – मु॒च्य॒मा॒नः । क्षु॒ध्यन् । प॒रा॒भ॒व॒तीति॑
प॒रा – भ॒व॒ति । ए॒वम् । अ॒स्य । अ॒ग्निः । प॒रेति॑ । भ॒व॒ति । तम् ।
प॒रा॒भ॒व॒न्त॒मिति॑ प॒रा – भ॒व॒न्तम् । य॒ज॒मा॒नः । अ॒नु । प॒रेति॑ । भ॒व॒ति ।
सः । अ॒ग्निम् । चि॒त्वा । लू॒क्षः । 47 (50)

5.5.10.7

भ॒व॒ती॒म॒ऽस्त॒न॒मूर्ज॑स्व॒न्तं ध॒या॒पा॒मि॒त्याज्य॑स्य पू॒र्णा॒ऽस्रु॒चं जु॒होत्ये॑ष
वा अ॒ग्नेर्वि॑मो॒को वि॒मु॒च्यै॒वास्मा॑ अ॒न्नम॑पि द॒धाति॑ तस्मा॑दाहु॒र्यश्चै॒वं
वे॒द यश्च॑ न सु॒धाय॑ ह वै वा॒जी सु॒हितो॑ द॒धातीत्य॑ग्नि॒र्वाव वा॒जी
तमे॒व तत् प्री॑णाति॒ स ए॒नं प्री॑तः प्री॒णाति॑ व॒सी॒यान् भ॒वति॑ ( ) । 48

5.5.10.7 - Padam

भ॒व॒ति । इ॒मम् । स्त॒नम् । ऊ॒र्ज॑स्व॒न्तम् । ध॒य । अ॒पाम् । इति॑ ।
आज्य॑स्य । पू॒र्णाम् । स्रु॒चम् । जु॒होति॑ । ए॒षः । वै । अ॒ग्नेः । वि॒मो॒क
इति॑ वि – मो॒कः । वि॒मु॒च्येति॑ वि – मु॒च्य । ए॒व । अ॒स्मै । अ॒न्नम् ।
अपी॑ति । द॒धाति॑ । तस्मा॑त् । आ॒हुः । यः । च । ए॒वम् । वे॒द । यः ।
च । न । सु॒धाय॑मि॒ति सु – धाय॑म् । ह । वै । वा॒जी ।

सु॒हि॒त इति॑ सु – हि॒तः । द॒धा॒ति । इति॑ । अ॒ग्निः । वा॒व । वा॒जी ।

तम् । ए॒व । तत् । प्री॒णा॒ति । सः । ए॒नम् । प्री॒तः । प्री॒णा॒ति ।

व॒सी॒या॒न् । भ॒व॒ति ( ) । 48 (50) (प्र॒ती॒ची दि॒क्त॒स्यास्ते॑-द्वि॒ष्मो यश्च॑-

नि॒लि॒म्पा ना-मे॒ ह गृ॒हा-इति॑-लू॒क्षो-व॒सी॒या॒न् भ॒व॒ति) (A10)

5.5.11.1

इन्द्रा॑य रा॒ज्ञे सू॒करो॑ वरु॒णाय॑ रा॒ज्ञे कृ॒ष्णो॑ यमा॑य रा॒ज्ञ ऋ॒श्य ऋ॒षभा॑य

रा॒ज्ञे ग॒वयः॑ शा॒र्दूला॑य रा॒ज्ञे गौ॒रः पु॒रुष॑राजा॒य म॒र्कटः॑ क्षिप्र॒श्येन॑स्य

व॒र्तिका॑ नील॒ङ्गोः क्रि॒मिः सोम॑स्य रा॒ज्ञः कु॒लुङ्गः॑ सि॒न्धोः॑

शि॒ञ्शु॒मारो॑ हि॒मव॑तो ह॒स्ती । 49

5.5.11.1 - Padam

इन्द्रा॑य । रा॒ज्ञे । सू॒करः॑ । वरु॒णाय॑ । रा॒ज्ञे । कृ॒ष्णः॑ । यमा॑य । रा॒ज्ञे ।

ऋ॒श्यः॑ । ऋ॒षभा॑य । रा॒ज्ञे । ग॒वयः॑ । शा॒र्दूला॑य । रा॒ज्ञे । गौ॒रः ।

पु॒रुष॑राजा॒येति॑ पु॒रुष॑ – रा॒जाय॑ । म॒र्कटः॑ । क्षिप्र॒श्येन॑स्येति॑

क्षिप्र॑ – श्येन॑स्य । व॒र्तिका॑ । नील॒ङ्गोः॑ । क्रि॒मिः॑ । सोम॑स्य । रा॒ज्ञः ।

कु॒लुङ्गः॑ । सि॒न्धोः॑ । शि॒ञ्शु॒मारः॑ । हि॒मव॑त इति॑ हि॒म – व॒तः॑ ।

ह॒स्ती । 49 (28) (इ॒न्द्राय॑ रा॒ज्ञे – ऽष्टावि॑ंशतिः) (A11)

5.5.12.1

म॒युः प्रा॒जाप॑त्य ऊ॒लो ह॒लीक्ष्णो॑ वृषद॑ंशस्ते धा॒तुः सर॑स्वत्यै
शा॒रिः श्ये॑ता पु॒रुष॑वाक् सर॑स्वते शु॒कः श्ये॑तः पु॒रुष॑वागा॒रण्योऽजो॑
नकु॑लः शका॒ ते पौ॒ष्णा वा॒चे क्रौञ्चः॑ । 50

5.5.12.1 - Padam

म॒युः । प्रा॒जाप॑त्य इति प्रा॒जा – प॒त्यः । ऊ॒लः । ह॒लीक्ष्णः॑ ।
वृषद॑ंशः । ते । धा॒तुः । सर॑स्वत्यै । शा॒रिः । श्ये॑ता । पु॒रुष॑वागिति
पु॒रुष॑वाक् । सर॑स्वते । शु॒कः । श्ये॑तः । पु॒रुष॑वागिति पु॒रुष॑वाक् ।
आ॒रण्यः । अ॒जः । नकु॑लः । शका॒ । ते । पौ॒ष्णाः । वा॒चे ।
क्रौञ्चः॑ । 50 (23) (म॒यु – स्त्रयो॑विंशतिः) (A12)

5.5.13.1

अपां॑ न॒प्त्रे ज॒षो ना॒क्रो म॒करः॑ कु॒लीक॑यस्तेऽकू॒पार॑स्य वा॒चे पैङ्ग॑राजो
भगा॑य कु॒षीत॑क आ॒ती वा॒हसो॑ दर्वि॒दा ते वा॒यव्या॑ दिग्भ्यश्चक्र॒वाकः॑ । 51

5.5.13.1 - Padam

अ॒पाम् । न॒प्त्रे॑ । ज॒षः । ना॒क्रः । म॒करः । कु॒ली॒कयः॑ । ते ।
अ॒कू॒पा॒रस्य॑ । वा॒चे । पै॒ङ्ग॒रा॒ज इति॑ पै॒ङ्ग॒-रा॒जः । भ॒गाय॑ । कु॒षी॒तकः॑ ।
आ॒ती । वा॒हसः॑ । द॒र्वि॒दा । ते । वा॒यव्याः॑ । दि॒ग्भ्य॑ इति॑ दिक्-भ्यः ।
च॒क्र॒वा॒कः । 51 (19) (अ॒पा - मै॒का॒न्न वि॒श्र॒तिः) (A13)

5.5.14.1

ब॒ला॒या॒ज॒गर॑ आ॒खुः । सृ॒ज॒या श॒यण्ड॑कस्ते॒ मै॒त्रा मृ॒त्यवे॑ऽसि॒तो
म॒न्यवे॑ स्व॒जः कुं॑भी॒नसः॑ पु॒ष्कर॑सा॒दो लो॑हि॒ताहि॒स्ते त्वा॒ष्ट्राः
प्र॒तिश्रु॑त्कायै॒ वा॒हसः॑ । 52

5.5.14.1 - Padam

ब॒ला॒य । अ॒ज॒गरः॑ । आ॒खुः । सृ॒ज॒या । श॒यण्ड॑कः । ते । मै॒त्राः ।
मृ॒त्यवे॑ । अ॒सि॒तः । म॒न्यवे॑ । स्व॒ज इति॑ स्व - जः । कुं॑भी॒नस॑ इति॑
कुं॑भी - नसः । पु॒ष्कर॑सा॒द इति॑ पु॒ष्कर॑ - सा॒दः । लो॑हि॒ताहि॒रिति॑
लो॑हि॒त-अ॒हिः । ते । त्वा॒ष्ट्राः । प्र॒तिश्रु॑त्का॒या इति॑ प्र॒ति - श्रु॑त्कायै ।
वा॒हसः॑ । 52 (18) (ब॒ला॒या - षा॒दश॑) (A14)

5.5.15.1

पुरुष॑मृ॒गश्च॑न्द्र॒मसे॑ गो॒धा का॒लका॑ दा॒र्वाघा॑टस्ते वनस्प॑तीनामे॒ण्यहे॑
कृ॒ष्णो रा॒त्रियै॑ पि॒कः क्षि॒वङ्का नी॒लशी॑र्ष्णी ते॒ऽर्य॒म्णे धा॒तुः क॒त्कटः॑ । 53

5.5.15.1 - Padam

पुरु॑षमृ॒ग इति॑ पुरु॒ष – मृ॒गः । च॒न्द्रम॑से । गो॒धा । का॒लका॑ । दा॒र्वाघा॑ट
इति॑ दा॒रु-आ॒घातः॑ । ते । वनस्प॑तीनाम् । ए॒णी । अ॒हे । कृ॒ष्णः ।
रा॒त्रियै॑ । पि॒कः । क्षि॒वङ्काः । नी॒लशी॑र्ष्णीति नी॒ल – शी॑र्ष्णी । ते ।
अ॒र्य॒म्णे । धा॒तुः । क॒त्कटः॑ । 53 (18) (पुरु॑षमृ॒गो-ष्टाद॑श) (A15)

5.5.16.1

सौरी॑ ब॒लाक॑श्यो॒ मयू॑रः श्ये॒नस्ते॑ ग॒न्धर्वा॑णां व॒सूनां॑ क॒पिञ्ज॑लो
रु॒द्राणां॑ ति॒त्तिरी॑ रो॒हित् कु॑ण्ड॒णाची॑ गो॒लत्ति॑का ता अ॒प्सर॑सा-
म॒रण्या॑य सृ॒मरः॑ । 54

5.5.16.1 - Padam

सौरी॑ । ब॒लाका॑ । ऋ॒श्यः । मयू॑रः । श्ये॒नः । ते । ग॒न्धर्वा॑णाम् ।
व॒सूनाम् । क॒पिञ्ज॑लः । रु॒द्राणाम् । ति॒त्तिरिः॑ । रो॒हित् । कु॑ण्ड॒णाची॑ ।

गौ॒ल॒त्ति॒का । ताः । अ॒प्स॒र॒सा॒म् । अ॒र॒ण॒या॒य । सृ॒म॒रः । 54 (18)

(सौ-र्य॑ष्टाद॑श) (A16)

5.5.17.1

पृ॒ष॒तो॑ वै॒श्व॒दे॒वः॑ पि॒त्वो॑ न्य॒ङ्कुः॑ क॒श॒स्ते॑ऽनु॒म॒त्या अ॒न्य॒वा॒पो॑ऽर्ध॒मा॒सा॒नां॑
मा॒सां क॒श्य॒पः॑ क्व॒यिः॑ कु॒ट॒रु॒र्दा॒त्यौ॒ह॒स्ते॑ सि॒नी॒वा॒ल्यै॑ बृ॒ह॒स्प॒तये॑

शि॒त्पु॒टः । 55

5.5.17.1 - Padam

पृ॒ष॒तः । वै॒श्व॒दे॒व इति॑ वै॒श्व – दे॒वः । पि॒त्वः । न्य॒ङ्कुः॑ । क॒शः । ते ।
अ॒नु॒म॒त्या इत्य॑नु – म॒त्यै । अ॒न्य॒वा॒प इत्य॑न्य – वा॒पः ।
अ॒र्ध॒मा॒सा॒ना॒मि॒त्य॒र्ध – मा॒सा॒ना॒म् । मा॒सा॒म् । क॒श्य॒पः॑ । क्व॒यिः॑ ।
कु॒ट॒रुः । दा॒त्यौ॒हः । ते । सि॒नी॒वा॒ल्यै॑ । बृ॒ह॒स्प॒तये॑ ।

शि॒त्पु॒टः । 55 (18) (पृ॒ष॒तो॑- ष्ठा॑द॒श) (A17)

5.5.18.1

श॒का भौ॒मी पा॒न्त्रः॑ क॒शो॑ मा॒न्थी॒ल॒व॒स्ते॑ पि॒तृ॒णा॒मृ॒तू॒नां ज॒ह॒का
सँ॒व॒त्स॒रा॒य लो॒पा क॒पो॒त उ॒लू॒कः॑ श॒श॒स्ते॑ नैर्ऋ॒ताः कृ॒क॒वा॒कुः॑

सावित्रः । 56

5.5.18.1 - Padam

श॒का॑ । भौ॒मी । पा॒न्त्रः । क॒शः । मा॒न्थी॒लवः॑ । ते । पि॒तृ॒णाम् ।
ऋ॒तूना॑म् । ज॒ह॒का । सँ॒व॒थ्स॒राये॑ति सं॒-व॒थ्स॒राय॑ । लो॒पा॑ । क॒पो॒तः ।
उ॒लू॒कः । श॒शः । ते । नै॒र्ऋ॒ता इति॑ नैः – ऋ॒ताः । कृ॒क॒वा॒कुः ।

सा॒वि॒त्रः । 56 (18) (श॒का – ष॒ष्टाद॒श) (A18)

5.5.19.1

रु॒रु रौ॒द्रः । कृ॒क॒ला॒सः । श॒कु॒निः । पि॒प्प॒का ते॑ श॒र॒व्या॒यै॑ ह॒रि॒णो॑ मा॒रु॒तो॑
ब्र॒ह्म॒णे॑ शार्ग॒स्तर॑क्षुः कृ॒ष्णः॑ श्वा च॒तु॒रक्षो॑ गर्द॒भस्त॑ इ॒तर॒ज॒नाना॑म॒ग्नये॑
धू॒ङ्क्ष॒णा॑ । 57

5.5.19.1 - Padam

रु॒रुः । रौ॒द्रः । कृ॒क॒ला॒सः । श॒कु॒निः । पि॒प्प॒का । ते । श॒र॒व्या॒यै॑ ।
ह॒रि॒णः । मा॒रु॒तः । ब्र॒ह्म॒णे॑ । शार्गः॑ । त॒रक्षुः॑ । कृ॒ष्णः । श्वा । च॒तु॒रक्ष॑
इति॑ च॒तुः – अ॒क्षः । गर्द॒भः । ते । इ॒तर॒ज॒नाना॑मिती॒तर॑-ज॒नाना॑म् ।
अ॒ग्नये॑ । धू॒ङ्क्ष॒णा॑ । 57 (20) (रु॒रु – विं॒शतिः॑) (A19)

5.5.20.1

अलज॑ आ॒न्तरि॑क्ष उ॒द्रो म॒दुः प्ल॒वस्ते॑ऽपाम॑दित्यै॑ ह॒ꣳस॒साचि॑रिन्द्रा॒ण्यै
कीर्॒शा गृ॒ध्रः शि॒ति॒क॒क्षी वा॒र्धा॒ण॒सस्ते॑ दि॒व्या द्या॑वापृ॒थिव्या॑

श्वा॒वित् । 58

5.5.20.1 - Padam

अलजः । आ॒न्तरि॑क्षः । उ॒द्रः । म॒दुः । प्ल॒वः । ते । अ॒पाम् ।
अ॒दित्यै॑ । ह॒ꣳस॒साचि॑रिति॒ ह॒ꣳस – साचिः॑ । इन्द्रा॒ण्यै । कीर्॒शा ।
गृ॒ध्रः । शि॒ति॒क॒क्षीति॑ शि॒ति – क॒क्षी । वा॒र्धा॒ण॒सः । ते । दि॒व्याः ।
द्या॑वापृ॒थिव्ये॑ति॒ द्या॑वा – पृ॒थिव्या॑ । श्वा॒विदि॑ति श्व – वि॒त् । 58 (18)

(अलजो॑ – ऽष्टादश॑) (A20)

5.5.21.1

सु॒पर्णः पा॒र्जन्यो॑ ह॒ꣳसो वृ॒को वृष॑द॒ꣳशस्त॑ ऐ॒न्द्रा अ॒पामु॑द्रो॒ ऽर्य॑म्णो
लो॒पा॒शः सि॒ꣳहो न॑कु॒लो व्या॒घ्रस्ते॑ महे॒न्द्राय॑ का॒माय॑ पर॒स्वान् । 59

5.5.21.1 - Padam

सु॒पर्ण॑ इति॑ सु – पर्णः॑ । पार्ज॒न्यः॑ । ह॒सः॑ । वृ॒कः॑ । वृ॒षद॑शः ।
ते । ऐ॒न्द्राः॑ । अ॒पाम् । उ॒द्रः॑ । अ॒र्य॒म्णो॑ । लो॒पाशः॑ । सि॒हः॑ ।
नकु॒लः॑ । व्याघ्रः॑ । ते । महे॒न्द्राये॑ति॒ महा – इन्द्रा॑य । का॒माय॑ ।
पर॑स्वान् । 59 (18) (सु॒पर्णो॑ – ऽष्टा॑दश) (A21)

5.5.22.1

आ॒ग्नेयः॑ कृ॒ष्णाग्री॑वः सार॒स्वती॑ मे॒षी ब॒भ्रुः सौ॒म्यः पौ॒ष्णः श्या॒मः
शि॒तिपृ॑ष्ठो बा॒र्हस्प॑त्यः शिल्पो॑ वै॒श्वदे॑व ऐ॒न्द्रोऽरु॑णो मा॒रुतः॑ क॒ल्मा॑ष
ऐ॒न्द्रा॒ग्नः स॒हि॒तो॑ ऽधो॒रामः॑ सा॒वि॒त्रो वा॒रुणः॑ पै॒त्वः । 60

5.5.22.1 - Padam

आ॒ग्नेयः॑ । कृ॒ष्णाग्री॑व इति॑ कृ॒ष्ण – ग्री॒वः॑ । सा॒र॒स्वती॑ । मे॒षी ।
ब॒भ्रुः । सौ॒म्यः । पौ॒ष्णः । श्या॒मः । शि॒तिपृ॑ष्ठ इति॑ शि॒ति – पृ॑ष्ठः ।
बा॒र्हस्प॑त्यः । शिल्पः॑ । वै॒श्वदे॑व इति॑ वै॒श्व – दे॒वः॑ । ऐ॒न्द्रः॑ ।
अ॒रुणः॑ । मा॒रुतः॑ । क॒ल्मा॑षः । ऐ॒न्द्रा॒ग्न इत्यै॑न्द्र – अ॒ग्नः॑ । स॒हि॒त
इति॑ सं – हि॒तः॑ । अ॒धो॒राम॑ इत्यधः॑ – रा॒मः॑ । सा॒वि॒त्रः॑ । वा॒रुणः॑ ।

पै॒त्वः । 60 (22) (आ॒ग्ने॒यो – द्वा॒वि॒ंश॒तिः) (A22)

5.5.23.1

अ॒श्व॒स्तू॒प॒रो गो॒मृ॒ग॒स्ते प्रा॒जा॒प॒त्या आ॒ग्ने॒यौ कृ॒ष्ण॒ग्री॒वौ त्वा॒ष्ट्रौ
लो॒म॒श॒स॒क्थौ शि॒ति॒पृ॒ष्ठौ बा॒र्ह॒स्प॒त्यौ धा॒त्रे पृ॒षो॒द॒रः सौ॒र्यो

ब॒ल॒क्षः पै॒त्वः । 61

5.5.23.1 - Padam

अ॒श्वः । तू॒प॒रः । गो॒मृ॒ग इति गो – मृ॒गः । ते । प्रा॒जा॒प॒त्या इति
प्रा॒जा – प॒त्याः । आ॒ग्ने॒यौ । कृ॒ष्ण॒ग्री॒वा॒वि॒ति कृ॒ष्ण – ग्री॒वौ ।
त्वा॒ष्ट्रौ । लो॒म॒श॒स॒क्था॒वि॒ति लो॒म॒श – स॒क्थौ । शि॒ति॒पृ॒ष्ठा॒वि॒ति
शि॒ति – पृ॒ष्ठौ । बा॒र्ह॒स्प॒त्यौ । धा॒त्रे । पृ॒षो॒द॒र इति पृ॒ष – उ॒द॒रः ।
सौ॒र्यः । ब॒ल॒क्षः । पै॒त्वः । 61 (16) (अ॒श्वः – षोड॑श) (A23)

5.5.24.1

अ॒ग्नये॑ऽनी॒क॒व॒ते रो॒हि॒ता॒ज्जि॒र॒न॒ड्वा॒न॒धो॒रा॒मौ सा॒वि॒त्रौ पौ॒ष्णौ
र॒ज॒त॒ना॒भी वै॒श्व॒दे॒वौ पि॒शङ्गौ तू॒प॒रौ मा॒रु॒तः क॒ल्मा॒ष आ॒ग्ने॒यः
कृ॒ष्णो॑ऽजः सा॒र॒स्व॒ती मे॒षी वा॒रु॒णः कृ॒ष्ण ए॒क॒शि॒ति॒पा॒त् पै॒त्वः । 62

5.5.24.1 - Padam

अ॒ग्नये॑ । अ॒नी॒क॒व॒त इ॒त्यनी॑क-व॒ते । रो॒हि॒ता॒ज्जि॒रिति॑
रो॒हि॒त-अ॒ज्जिः॑ । अ॒न॒ड्वान् । अ॒धो॒रा॒मा॒वित्य॑धः - रा॒मौ । सा॒वि॒त्रौ ।
पौ॒ष्णौ । र॒ज॒त॒ना॒भी इति॑ र॒ज॒त - ना॒भी । वै॒श्व॒दे॒वा॒विति॑ वै॒श्व-दे॒वौ ।
पि॒शङ्गा॑ । तू॒प॒रौ । मा॒रु॒तः । क॒ल्मा॑षः । आ॒ग्ने॒यः । कृ॒ष्णः । अ॒जः ।
सा॒र॒स्व॒ती । मे॒षी । वा॒रु॒णः । कृ॒ष्णः । ए॒क॒शि॒ति॒पा॒दि॒त्ये॒क-शि॒ति॒पा॒त् ।
पे॒त्वः । 62 (22) (अ॒ग्नये॑ - द्वा॒विं॒शतिः॑) (A24)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 24 Anuvaakams :-

(यदे॒केन॑ - प्र॒जा॒प॒तिः प्रे॒णाऽनु॑ - य॒जु॒षा - ऽऽपो॑ - वि॒श्व॒क॒र्मा -
ऽग्न॑ आ या॒हि - सु॒व॒र्गा॒य व॒ज्रो - गा॒य॒त्रे॒णा - ग्न॑ उ॒द॒धे - स॒मी॒ची
- न्द्रा॒य - म॒यु - र॒पां - ब॒ला॒य - पु॒रु॒ष॒मृ॒गः - सौ॒री - पृ॒ष॒तः -
श॒का - रु॒रु - र॒ल॒जः - सु॒प॒र्ण - आ॒ग्ने॒यो - ऽश्वो॑ -
ऽग्नये॑ऽनी॒क॒व॒ते - च॒तुर्विं॑शतिः)

पद पाठे (वाक्य सहित) – पञ्चमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(यदे॒के॒न॒ – स॒ पा॒पी॒या – ने॒त॒द्वा अ॒ग्ने – र्ध॒नु॒स्तद् –
दे॒वा॒स्त्वे॒न्द्र॒ज्ये॒ष्ठा – अ॒पां न॒प्त्रे – ऽश्व॒स्तू॒परो – द्वि॒षष्टिः॑)

First and Last Padam of Fifth Prasnam of 5th Kanda

(यदे॒के॒ – नै॒क॒शि॒ति॒पा॒त् पे॒त्वः॑)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे पञ्चमकाण्डे

पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – पञ्चमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandam 5 – Prasanam 5 – TS 5.5

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	7	338
Anuvakam 2	7	340
Anuvakam 3	3	174
Anuvakam 4	4	218
Anuvakam 5	4	203
Anuvakam 6	3	166
Anuvakam 7	5	258
Anuvakam 8	3	172
Anuvakam 9	5	232
Anuvakam 10	7	350
Anuvakam 11	1	28
Anuvakam 12	1	23
Anuvakam 13	1	19
Anuvakam 14	1	18
Anuvakam 15	1	18
Anuvakam 16	1	18
Anuvakam 17	1	18
Anuvakam 18	1	18
Anuvakam 19	1	20

पद पाठे (वाक्य सहित) – पञ्चमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः

Anuvakam 20	1	18
Anuvakam 21	1	18
Anuvakam 22	1	22
Anuvakam 23	1	16
Anuvakam 24	1	22
Total →	62	2727

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in